

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

พลังของชีวิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

POWER OF LIFE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	พลังของชีวิต
โดย	สุกัญชกร บรรณศรี
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อติเรก โลหะกุล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ วิชัย สิทธิรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อติเรก โลหะกุล)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถนอมจิตร ชุ่มวงศ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(อาจารย์ ภัทรา ธรรมนิยา)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(อาจารย์ ศราวุธ ดวงจำปา)

56002203 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : พลังของชีวิต, วิถีชีวิตชนบท

นาย สุภัตธร บรรณศิริ: พลังของชีวิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อดิเรก โลหะกุล

เอกสารวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดประสงค์นำเสนอแนวความคิดและการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมภายใต้หัวข้อ “พลังของชีวิต” มีกรอบแนวคิดเชิงนามธรรม จากเค้าโครงของเครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งมีชีวิต ในวิถีชีวิตชนบทอีสาน ผสมผสานกับความทรงจำจากประสบการณ์ชีวิตในสังคมเกษตรกรรมชนบทอีสาน ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ เป็นผลงานศิลปะประติมากรรมจำนวน4ชิ้น มีลักษณะที่เป็นรูปแทนของความคิดถึง(ประสบการณ์ชีวิตในชนบทอีสาน) ที่แสดงออกถึงความเรียบง่าย ความอบอุ่น มีชีวิตชีวา ด้วยภาษาทางรูปทรงประติมากรรม โดยวิธีการสร้างความสัมพันธ์ของโครงสร้าง ระนาบ เส้น ปริมาตร ที่ให้ความรู้สึกราวกับมีชีวิตชีวา มีพลังและการเคลื่อนไหว โดยมีความคาดหวังเพื่อให้ประติมากรรมเป็นรูปแทน สื่อภาษาในการกระตุ้นและปลุกจิตสำนึกของผู้คนให้เห็นคุณค่าและตระหนักถึงกำเนิดหรือรากเหง้าแห่งชีวิต

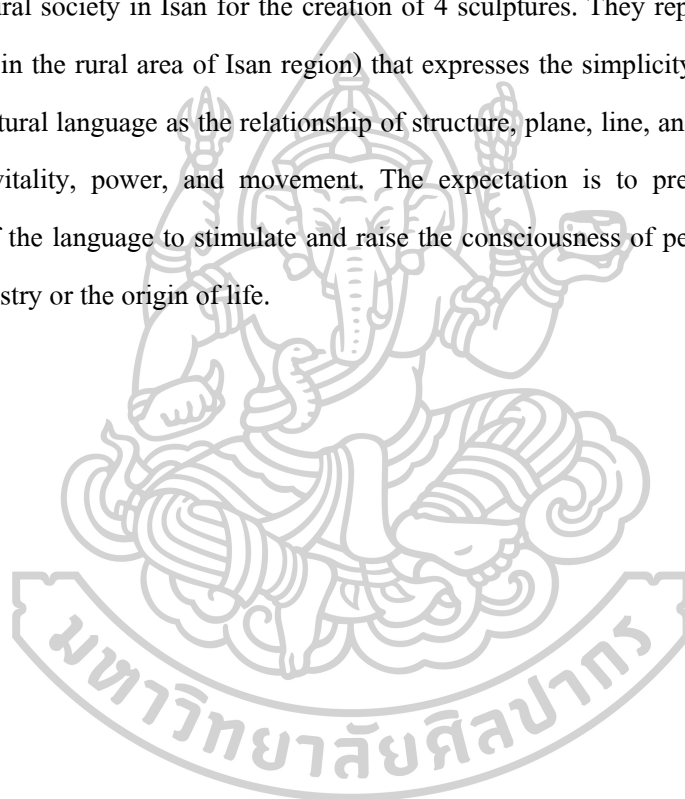

56002203 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : Power of Life, rural area

MR. SUPATSON BANNASRI : POWER OF LIFE THESIS ADVISOR : ADIREK LOHAKUL

This thesis has the purpose to present the concept and creation of the sculpture under the topic " Power of Life". The abstract conceptual framework is outlined from the tools and living creatures in the rural area of Isan region merged with the memories from life experiences in the agricultural society in Isan for the creation of 4 sculptures. They represent the nostalgia (life experiences in the rural area of Isan region) that expresses the simplicity, warmth, and liveliness with a sculptural language as the relationship of structure, plane, line, and volume which give the feeling of vitality, power, and movement. The expectation is to present the sculpture as a substitute of the language to stimulate and raise the consciousness of people to realize the value and the ancestry or the origin of life.

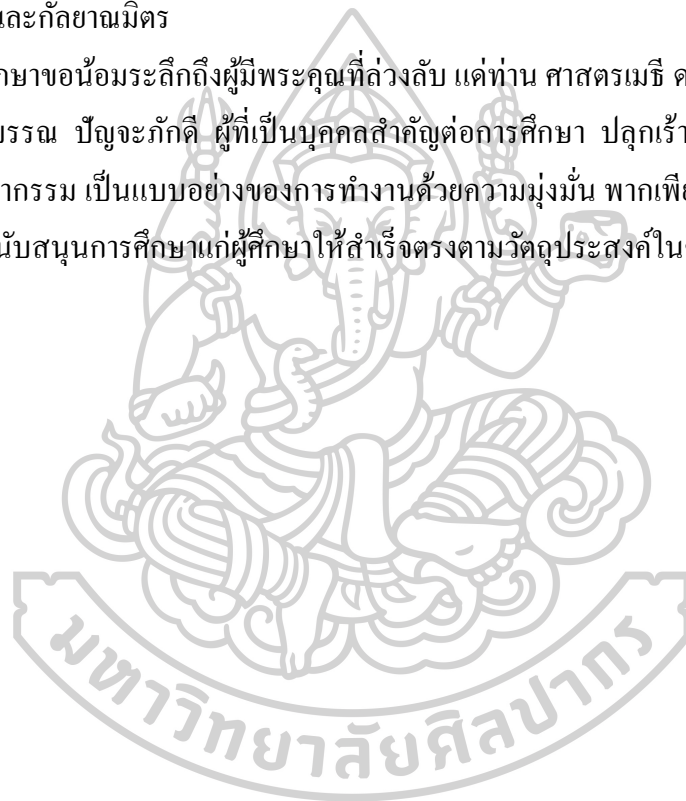
กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอโน้มรำลึกถึงผู้มีพระคุณที่อุปการะและให้ความช่วยเหลือ เป็นพลังแรงใจข้าพเจ้า ตลอดมาคือบิดา มารดา และญาติมิตรพี่น้อง

ผู้ศึกษาขอโน้มรำลึกถึงพระคุณครู-อาจารย์ ที่ได้โปรดกรุณา-เมตตา ให้คำปรึกษาในเรื่อง ศิลปะ การดำเนินชีวิต ตลอดจนสละทรัพย์เพื่อสนับสนุนเป็นทุนช่วยเหลือการศึกษาให้แก่ผู้ศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ศาสตราจารย์ เข็มรัตน์ กองสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อติเรก โลหะกุล อาจารย์ลูกปลิว จันทรพุดชา และกัลยาณมิตร

ผู้ศึกษาขอโน้มระลึกถึงผู้มีพระคุณที่ล่วงลับ ได้แก่ท่าน ศาสตรเมธี ดร.นนทิวรรณ จันทนะพะ ลิน คุณตาสุบรรณ ปัญจะภักดี ผู้ที่เป็นบุคคลสำคัญต่อการศึกษา ปลุกเร้าหัวใจให้รักและศรัทธาใน ศิลปะประติมากรรม เป็นแบบอย่างของการทำงานด้วยความมุ่งมั่น พากเพียรพยายาม และสละทรัพย์ เพื่อเป็นทุนสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้ศึกษาให้สำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ในครั้งนี้

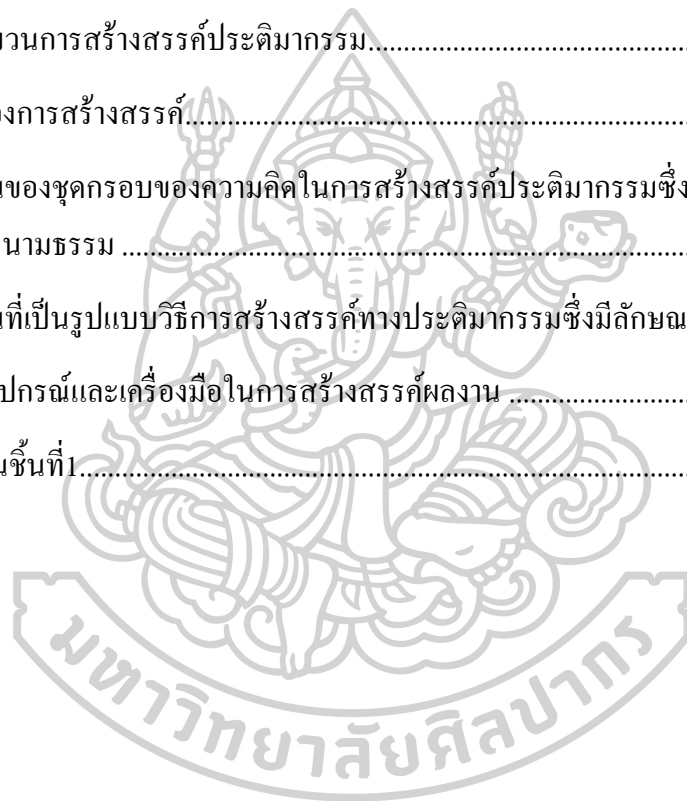
สุภัตชัย บรรณศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญรูปภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์.....	2
สมมุติฐานการศึกษา.....	3
สมมุติฐานด้านรูปแบบ	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
ขอบเขตด้านรูปแบบ.....	4
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	4
ขั้นตอนวิธีการศึกษา.....	4
แหล่งข้อมูล.....	5
อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า.....	5
การนำเสนอผลงาน	5
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	6
ที่มาจากประสบการณ์ในพื้นที่ชนบท(อีสาน)	6
อิทธิพลจากการค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการ	6
อิทธิพลจากลัทธิคิวบิสม์(Cubism).....	7

อิทธิพลจากศิลปินต่างประเทศ.....	8
ปาโบล ปิกัสโซ (Pablo Picasso, 1881-1973)	8
คอนสแตนติน บรันคูลีหรือบรานคูส (Constantin Brancusi, 1876-1957).....	10
อิทธิพลจากศิลปินไทย.....	12
รองศาสตราจารย์เข็มรัตน์ กองสุข	12
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์	14
บทที่ 3 กระบวนการสร้างสรรค์ประติมากรรม.....	17
ขั้นตอนของการสร้างสรรค์.....	17
1 ส่วนของชุดกรอบของความคิดในการสร้างสรรค์ประติมากรรมซึ่งมีลักษณะเป็น นามธรรม	17
2.ส่วนที่เป็นรูปแบบวิธีการสร้างสรรค์ทางประติมากรรมซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม.....	21
วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงาน	22
ผลงานชิ้นที่1.....	24

ผลงานชิ้นที่ 2

.....	27
ผลงานชิ้นที่ 3	32
ผลงานชิ้นที่ 4	34
บทที่ 4 การวิเคราะห์ทัศนธาตุพื้นฐานของผลงานสร้างสรรค์.....	44
วิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 1	44
วิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 2	46
วิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 3	48
วิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 4	49
บทที่ 5	51
สรุป	51
ปัญหา(ข้อเสีย)	51
ความรู้ใหม่(ข้อดี).....	51
ผลที่ปรารถนาและคาดหวังในอนาคต	52

รายการอ้างอิง53

ประวัติผู้เขียน55

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 PABLO PICASSO (1881-1973)	9
ภาพที่ 2 อัดัมกับอีฟ, คอนสแตนติน บรันคูซี.....	11
ภาพที่ 3 เมล็ดพันธุ์แห่งจินตนาการ ,ศาสตราจารย์ เข็มรัตน์ กองสุข,	12
ภาพที่ 4 ภาพตัวอย่างผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์,ชั้นที่1,พลังของรูปทรง,ปีที่สร้าง 2557,เรชินทำสี	15
ภาพที่ 5 ภาพตัวอย่างผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่2,รูปทรงจากชนบท,ปีที่สร้าง 2557,	16
ภาพที่ 6 ภาพตัวอย่างวิธีการค้นหาโครงสร้างของรูปทรง.....	19
ภาพที่ 7 ภาพตัวอย่างวิธีการค้นหาโครงสร้างของรูปทรง.....	20
ภาพที่ 8 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการปั้นดินต้นแบบ	22
ภาพที่ 9 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการถอดพิมพ์และทำแม่พิมพ์	23
ภาพที่ 10 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการหล่อผลงาน	23
ภาพที่ 11 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการทำสีผลงาน.....	24
ภาพที่ 12 แบบร่าง 2 มิติ ผลงานชั้นที่1	24
ภาพที่ 13 ภาพภาพร่าง 3 มิติ ชั้นที่1	25
ภาพที่ 14 ภาพผลงานชั้นที่1,พลังชีวิต,ปีที่สร้าง 2559,เทคนิค เรชินทำสี,.....	25
ภาพที่ 15 ภาพผลงานชั้นที่1,พลังชีวิต,ปีที่สร้าง 2559,เทคนิค เรชินทำสี,.....	26
ภาพที่ 16 ภาพที่มาของโครงสร้างในการออกแบบรูปทรง	27
ภาพที่ 17 แบบร่าง2 มิติผลงานชั้นที่2	27
ภาพที่ 18 ภาพตัวอย่างภาพร่าง3 มิติชั้นที่2	28
ภาพที่ 19 ภาพตัวอย่างขั้นตอนการขึ้นดินปั้น	28
ภาพที่ 20 ภาพตัวอย่างการถอดพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์	29
ภาพที่ 21 ภาพตัวอย่างการหล่อด้วยเรซิน	29

ภาพที่ 22 ภาพตัวอย่างการทำสีด้วยสีอะคริลิก.....	30
ภาพที่ 23 ภาพผลงานชิ้นที่2,บุญมา,ปีที่สร้าง 2559,เทคนิค เรซินทำสี,.....	31
ภาพที่ 24 แบบร่าง2 มิติผลงานชิ้นที่3	32
ภาพที่ 25 ภาพผลงานชิ้นที่3,เครื่องประดับชีวิต,ปีที่สร้าง 2561,เทคนิค เรซินทำสี,.....	33
ภาพที่ 26 แบบร่าง2 มิติผลงานชิ้นที่4	34
ภาพที่ 27 ภาพภาพร่าง3มิติชิ้นที่4	35
ภาพที่ 28 ภาพขั้นตอนการขยายงานจากภาพร่าง3มิติ ด้วยโครงเหล็ก	35
ภาพที่ 29 ภาพตัวอย่างการขึ้นรูปด้วยดินเหนียว	36
ภาพที่ 30 การกั้นแม่พิมพ์ด้วยแผ่นอะลูมิเนียม.....	37
ภาพที่ 31 การทำพิมพ์ชิ้นแรกด้วยปูนปลาสเตอร์	37
ภาพที่ 32 ภาพตัวอย่างการทำแม่พิมพ์	38
ภาพที่ 33 ภาพตัวอย่างแม่พิมพ์.....	39
ภาพที่ 34การทากั้นแม่พิมพ์ด้วยน้ำดิน(น้ำ slip).....	39
ภาพที่ 35 การทากั้นแม่พิมพ์ด้วยน้ำดิน(น้ำ slip).....	40
ภาพที่ 36 ภาพตัวอย่างการหล่อผลงาน	40
ภาพที่ 37 วิธีการวางใยแก้ว.....	41
ภาพที่ 38 ขั้นตอนการประกบแม่พิมพ์เข้าหากัน	41
ภาพที่ 39 ผลงานหลังจากทาบออกจากแม่พิมพ์	42
ภาพที่ 40 วิธีการทำสีผลงานด้วยสีอะคริลิก.....	42
ภาพที่ 41 ภาพผลงานชิ้นที่4,จิ้งหะชีวิต,ปีที่สร้าง 2561,ปีที่สร้าง 2561,เทคนิค เรซินทำสี ,ขนาด165x50x100 เซนติเมตร	43
ภาพที่ 42 ตัวอย่างภาพเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่1.....	44
ภาพที่ 43 ตัวอย่างภาพเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่2.....	46
ภาพที่ 44 ตัวอย่างภาพเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่2	48

ภาพที่ 45 ตัวอย่างภาพเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่4.....49

บทที่ 1

บทนำ

เมื่อประมาณสองร้อยกว่าปีที่ผ่านมา การปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นจุดพลิกผันครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์โลก ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อเกือบทุกเหลี่ยมมุมของชีวิตไม่ทางด้านใดก็ด้านหนึ่ง กระบวนการนี้ได้เริ่มต้นขึ้นประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่สิบแปด โดยวิธีการเปลี่ยนรูปแบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาแรงงานคนกับสัตว์เป็นหลัก ให้กลายเป็นเศรษฐกิจแบบพึ่งพาเครื่องจักร เปลี่ยนเศรษฐกิจแบบพึ่งพาอาศัยเกษตรกรรมกลายเป็นเศรษฐกิจแบบอาศัยอุตสาหกรรมการผลิต เกิดการไหลบ่าของชนชนบทเข้าสู่เมืองและก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องจำนวนของประชากร ผลของการเปลี่ยนแปลงหลายๆด้านได้กระจายไปทั่วทุกมุมโลกรวมทั้งประเทศไทยเรา ซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่หนึ่ง จนถึงปัจจุบัน มีเป้าหมายที่มุ่งพัฒนาประเทศเพื่อรองรับอุตสาหกรรม ยกฐานะมาตรฐานการดำเนินชีวิตประชาชนให้สูงขึ้น การกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นชนบทไปพร้อมกับการลดทอนความสำคัญของภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือเครื่องใช้เทคโนโลยีที่เป็นผลผลิตทางปัญญาของชาวบ้าน ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมท้องถิ่นชนบทอีสาน อันเกิดจากความสัมพันธ์ของผู้คนในท้องถิ่นชนบทอีสานในระบบนิเวศวัฒนธรรมนั้น ได้เลือนหายไปพร้อมกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ได้ถูกทำลายให้หมดไป ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ควบคุมกลับ การพัฒนาบ้านเมืองให้กลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม เป็นผลให้ผู้คนรุ่นใหม่หันมาพึ่งพาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มาจากตะวันตกทดแทน

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยของความเจริญหลายๆด้าน จากการพัฒนาท้องถิ่นในชนบทอีสาน ได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของชีวิต สังคม วัฒนธรรมข้าวในอดีตที่เป็นระบบพึ่งตนเอง ปลูกเพื่อกินเป็นหลัก ใช้อองค์ความรู้พื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้การลงแขก ตรงข้ามกับการผลิตสมัยใหม่ที่ใช้เครื่องจักร ใช้สารเคมี ก่อเกิดความเสื่อมทราม เป็นความเหือดแห้งของจิตวิญญาณ เป็นการลดและตัดทอนความสำคัญของวัฒนธรรมข้าว ซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมไทย ผู้คนรุ่นใหม่จึงอพยพจากชนบท

เข้าทำงานในเมือง ในหลายรูปแบบ เช่น ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม บ้างก็บริการ บ้างเป็นนักศึกษา รวมถึงตัวข้าพเจ้าเอง เป็นต้น เกิดการทิ้งไร่นา ห่างจากครอบครัว เพียงเพื่อความหวังลมๆแล้งๆของการกินคืออยู่ดี ยกระดับฐานะของตนเองและครอบครัวตามกระแสของสังคมในยุคสมัยใหม่ คັນหาวิธีเสริมสร้างกำลังใจให้ตนเองในทางที่ผิด หลงระเริงไปกับอบายมุขมอมเมาตัวตน จนหลงลืมความเป็นก่าพีศหรือรากเหง้าของตนเอง ลืมจอบ ลืมเสียม คราด ไถ ซ้อมไซ ฯลฯ ซึ่งมีคุณค่าและความสำคัญกับชีวิตเปรียบได้ดั่งถ้อยคำของประวัติศาสตร์ของเราที่บอกเล่าเรื่องราวถิ่นฐานของตน อัตลักษณ์อันเกิดจากวิถีการดำเนินชีวิตอย่างสอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติแวดล้อมของคนชนบทอีสาน ที่เกิดจากการเรียนรู้ สังเกตแล้วหยิบจับมาสร้างสรรค์ เป็นงานหัตถกรรม(ศิลป์) ที่ไม่ได้เพียงแค่ประโยชน์ใช้สอย แต่ยังแฝงเร้นความนุ่มลึกของภูมิปัญญาที่ส่งผ่านจากผืนแผ่นดินสู่ชีวิต

ปัจจุบันวิถีการทำนาของชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(อีสาน) มีนวัตกรรมใหม่รวมถึงเทคโนโลยีและเครื่องจักรกล ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการทดแทนแรงงานของคนเพิ่มมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับข้าวและชาวนาบางส่วนเลือนหายไป ข้าพเจ้าปรารถนาปลูกจิตสำนึกและสร้างกำลังใจให้ผู้คน ให้ตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญมรดกทางวัฒนธรรมของชาวนาในชนบทอีสานอันดั่งงาม ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์และสื่อภาษาผ่านผลงานประติมากรรม

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. ศึกษาและค้นคว้า รูปทรง โครงสร้าง ในลักษณะที่เป็นรูปแทนของความคิดถึง ประสบการณ์ชีวิตในชนบทอีสาน ที่แสดงออกถึงความเรียบง่าย ผ่านรูปทรงที่ต้องใช้แรงงานของคนและสัตว์ ราวกับว่ามีชีวิตที่ต้องใช้พลัง
2. ศึกษาและสร้างสรรค์รูปทรงที่มีที่มาจากเค้าโครงของคน สัตว์ วัตถุ เครื่องไม้เครื่องมือ ในสังคมเกษตรกรรม ด้วยวิธีการตัดทอน เพิ่มเติมรูปทรงกล่อมเนื้อของคนและสัตว์จากกิจกรรมในการทำงาน ให้เป็นสัญลักษณ์หรือรูปแทนของความคิดถึงประสบการณ์ชีวิตในชนบท
3. ศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมเกษตรกรรมชนบทในปัจจุบัน อันส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกจากประสบการณ์ในความทรงจำกับวิถีชีวิตชนบทอีสาน

สมมุติฐานการศึกษา

ในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในหัวข้อ พลังของชีวิต ผู้ศึกษามีสมมุติฐานในด้านความคิดกับสมมุติฐานด้านรูปแบบดังต่อไปนี้

สมมุติฐานด้านความคิด

ความทรงจำในการดำเนินชีวิตในสังคมเกษตรชนบทอีสาน การได้ร่วมกิจกรรมทำนาในแบบดั้งเดิมมีการใช้แรงงานคนและสัตว์ มีการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ ตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติด้วยภูมิความรู้ที่สั่งสมมาจากรุ่นสู่รุ่น จากปู่สู่พ่อ จากพ่อสู่ลูกสู่หลานสืบต่อไป เป็นผลงานสร้างสรรค์ของชีวิตเพื่อชีวิต เป็นมรดกวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต ทั้งใช้ทำกินและหากิน เมื่อเวลาผ่านไป ยุคสมัยเปลี่ยนสังคมพัฒนามีเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำงานเร็วและสะดวก วิถีชีวิตของคนชนบทก็เปลี่ยน ทิ้งไว้เพียงความทรงจำ ข้าวของเครื่องใช้ถูกทอดทิ้ง เหลือไว้เพียงเศษซากของความทรงจำ ให้ได้ชื่นชมตามใต้ถุนบ้านหรือตามเสาของยุงข้าว ผู้ศึกษามีแนวคิดจากการเห็นข้าวของเครื่องใช้ สัตว์เลี้ยงในการเกษตรแบบดั้งเดิม ที่ถูกปลดประจำการแล้ว จึงเกิดความคิดที่จะนำข้อมูลจากภาพที่เห็นเครื่องมือที่ไม่ได้ใช้งานแล้วที่ให้ความรู้สึกไม่มีชีวิตให้กลับมามีชีวิตอีกครั้งหนึ่งในรูปแบบของประติมากรรม โดยใช้ภาพของความทรงจำในวิถีชีวิตชนบทมาเป็นโครงสร้างในการสร้างสรรค์รูปทรง

สมมุติฐานด้านรูปแบบ

ผู้ศึกษาเลือกใช้รูปแบบประติมากรรมแบบกึ่งอุดมคติ(semiabstract)ลักษณะเป็นรูปทรงเดี่ยว ที่จับภายในตัวงานชิ้นเดียว โดยอาศัยความสัมพันธ์ของมวลปริมาตรกับที่ว่าง เพื่อให้เป็นรูปแทนหรือสัญลักษณ์ของความคิดถึงประสบการณ์ชีวิตในชนบทอีสาน โดยอาศัยเค้าโครงของเครื่องมือเครื่องใช้, คน, สัตว์ในสังคมเกษตรกรรมชนบทเป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึกที่ต้องใช้พลังชีวิต สร้างสรรค์ในลักษณะที่ไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามกายภาพ เป้าหมายคือแสดงความเป็นสามมิติให้ดูได้รอบด้าน ด้วยวิธีการ ตัดทอนและเพิ่มเติมรายละเอียด จัดองค์ประกอบใหม่ โดยอาศัยกิจกรรมใช้แรงงานของคนและสัตว์เป็นโครงสร้างทางรูปทรง โดยไม่คำนึงถึงลักษณะที่เป็นจริงตามธรรมชาติ เน้นความรู้สึกของการเคลื่อนไหว ให้ความเคารพและศรัทธาในความเป็นรูปทรงที่สง่างามของประติมากรรมเป็นสำคัญ

ขอบเขตของการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานจำนวน 4 ชิ้น แบ่งเป็นขอบเขตทางด้านรูปแบบและด้านเนื้อหาดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านรูปแบบ

-ศึกษาและสำรวจเครื่องมือเครื่องใช้ วัตถุต่างๆที่ยังหลงเหลืออยู่ในชนบทที่สามารถสะท้อนถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวนาได้

-วิเคราะห์รูปแบบเพื่อสร้างเนื้อหาทางความรู้สึกนึกคิดในการกำหนดโครงสร้างของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมโดยอาศัยเค้าโครงจากเรื่องราวประสบการณ์การดำเนินชีวิตวัยเยาว์ในชนบท

-กำหนดรูปแบบที่ชัดเจนให้ตรงตามอารมณ์ความรู้สึกแบบสมเหตุสมผลและผลตามหลักสุนทรียศาสตร์เพื่อให้ตรงเป้าวัตถุประสงค์ที่ต้องการแสดงออกในงานประติมากรรม

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาโดยรวมของผลงานสร้างสรรค์ในโครงการวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้ความสำคัญถึงความรู้สึกทางรูปทรง ที่ให้อารมณ์ความเคลื่อนไหวแบบมีพลังราวกับมีชีวิต ด้วยอาการตั้ง การลากจากกิจกรรมใช้แรงงานในการเกษตร และยังแฝงความรู้สึกอบอุ่นในแบบวิถีชีวิตพื้นบ้านของสังคมชนบทที่เรียบง่ายให้คุณค่าความสำคัญทางด้านจิตใจ ซึ่งตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิงกับสังคมเมืองในยุคสมัยปัจจุบัน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงแบบรวดเร็ว เร่งรีบ และให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าความเป็นคน

ขั้นตอนวิธีการศึกษา

- 1.ศึกษาข้อมูลภาคเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.ศึกษางานศิลป์ที่เกี่ยวข้องในด้านรูปแบบและด้านความคิด
- 3.เก็บข้อมูลจากการศึกษาทั้งเอกสาร ภาพถ่าย
- 4.รวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์
- 5.สร้างแบบร่างแล้วนำเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นชุดๆเพื่อขอคำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนสร้างสรรค์เป็นผลงานจริง

6.ขยายผลงานจริงจากแบบร่าง

7.นำเสนอผลงานต่อคณะกรรมการ

แหล่งข้อมูล

-แหล่งข้อมูลภาคเอกสาร ได้แก่ หอสมุดศิลปากร ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

-แหล่งข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ บ้าน ครอบครัวยุติศึกษา วิถีชีวิตในชนบทอีสาน(จังหวัดมหาสารคาม)

อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

-กล้องบันทึกภาพเพื่อบันทึกข้อมูลเบื้องต้น

-อุปกรณ์เครื่องเขียนเพื่อบันทึกข้อมูลเบื้องต้น

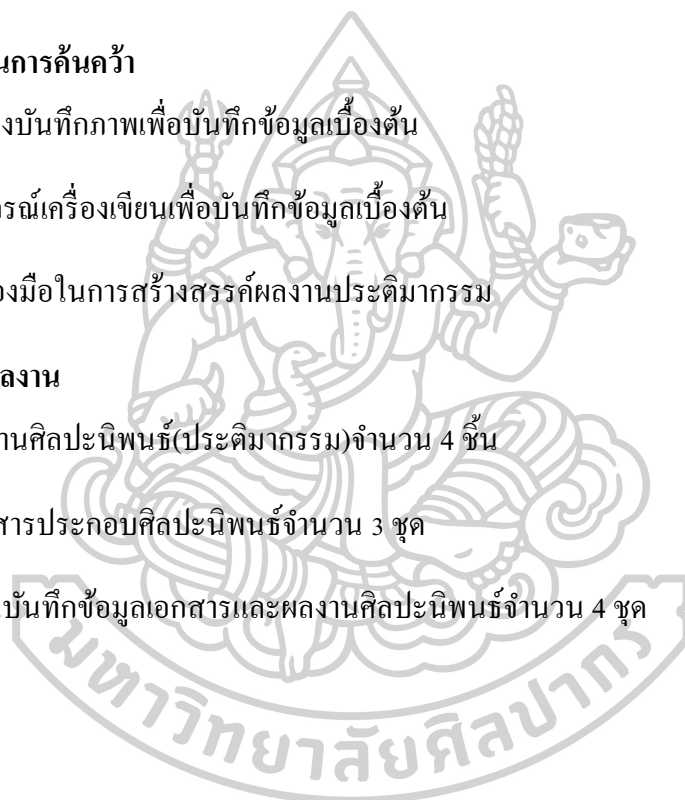
-เครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม

การนำเสนอผลงาน

-ผลงานศิลปะนิพนธ์(ประติมากรรม)จำนวน 4 ชิ้น

-เอกสารประกอบศิลปะนิพนธ์จำนวน 3 ชุด

-แผ่นบันทึกข้อมูลเอกสารและผลงานศิลปะนิพนธ์จำนวน 4 ชุด

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ที่มาจากประสบการณ์ในพื้นที่ชนบท(อีสาน)

ผู้ศึกษาเกิดและเติบโตมาในครอบครัวชนบทที่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้สัมผัสวิถีชีวิตในบริบทแบบธรรมชาติแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติตามฤดูกาลและได้เล่นสนุกในแบบของเด็กๆบ้านนอก การเล่นสนุกนั้นก็จะเป็นการเล่นโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ เช่นดินเหนียว กิ่งไม้ ใบไม้ ดอกหญ้า ฯลฯ เมื่อถึงฤดูฝน น้ำจากฟ้าก็จะประทานของเล่นให้เด็กๆ น้ำตกฟ้าสู่ผืนดินที่แข็งกระด้างแตกกระแหงให้กลับกลายเป็นดินที่นุ่มและเหนียวติดกัน เป็นของเล่นของเด็กๆผู้ที่กำลังจินตนาการถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์เลี้ยงหรือแม้กระทั่งพืชพันธุ์ธัญญาหาร เป็นความสุข สนุกสนาน ท่ามกลางวิถีเกษตรกรรม เมื่อครั้งผู้ศึกษายังเยาว์วัย

เมื่อเวลาได้หมุนวนเปลี่ยนไปวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมก็ปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ผู้ศึกษาได้เข้ามาศึกษาและใช้ชีวิตในเมืองใหญ่ที่สับสนวุ่นวายซึ่งไม่ได้ต่างอะไรไปกับผู้พลัดถิ่น ซึ่งอพยพจากชนบทสู่เมืองใหญ่ในคาบของนักศึกษา เป็นการดำเนินชีวิตที่ตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิงกับชนบท มีผลกระทบต่อจิตใจรู้สึกอ่อนแรง ท้อถอย ขาดพลังแรงใจเป็นอย่างมาก การหวนคิดถึงเรื่องราวความทรงจำจากประสบการณ์ชีวิตในชนบทเป็นวิธีหนึ่งของการเติมเต็มให้พลังและกำลังใจกับตนเอง ซึ่งเป็นที่มาของหัวข้อ โครงการวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

อิทธิพลจากการค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการ

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นที่ไปในแนวทางแง่คิดของนักปรัชญาปฏิบัตินิยม จอห์น ดิวอี้ (John Dewey ค.ศ.1859-1952) ที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในโลกแห่งความทรงจำ “บนโลกมนุษย์เป็นโลกที่เต็มไปด้วยความหมาย เพราะมนุษย์มีความทรงจำและเก็บรักษาจารึกประสบการณ์เหล่านั้นไว้ โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะจดจำสิ่งที่ทำให้มนุษย์สนใจ มนุษย์ระลึกถึงเหตุการณ์ในอดีต ไม่ใช่เพราะตัวเหตุการณ์นั้น โดยลำพัง แต่เพราะเหตุการณ์นั้นมีความสำคัญต่อชีวิตปัจจุบันของเขา ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความทรงจำของมนุษย์ในระยะแรกจึงเป็นเรื่องของความรู้สึก มากกว่าสติปัญญาหรือเหตุผล การรื้อฟื้นความหลังที่ผ่านมา เป็นการเพิ่มพูนความหมายใหม่ให้กับช่วงเวลา

ปัจจุบัน มันเป็นความหมายที่ต่างจากตอนที่เกิดจริง ความทรงจำจึงเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวกับความรู้สึกที่เต็มไปด้วยคุณค่าทางอารมณ์”¹

การศึกษาข้อมูลทางวิชาการในเรื่องปรัชญาว่าด้วยประสบการณ์ชีวิตของจอร์น ดีวี่ (John Dewey) เป็นข้อมูลประการหนึ่งที่สร้างความกล้าหาญและเชื่อมั่นในการสร้างสรรค์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความคิดในเรื่องของการนำเอาเรื่องราวจากภาพจำในอดีต ประสบการณ์เมื่อครั้งวัยเยาว์ในสังคมเกษตรชนบท มาศึกษาสร้างสรรค์เป็นประติมากรรม เป็นการคืนชีวิตจากอดีตให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง และสร้างความกล้าในสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ว่ามิได้ถูกสร้างขึ้นมาเองโดยลำพังหรือด้วยความอหังการของผู้ศึกษาเองหากแต่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่เกิดจากการบันทึกของผู้ที่มีประสบการณ์มาก่อน ที่ผู้คนส่วนใหญ่บนโลกใบนี้ให้การยอมรับ

อิทธิพลจากลัทธิคิวบิสม์(Cubism)

คิวบิสม์หรือลัทธิบาศนิยมนับเป็นชื่อกระบวนกรคิดปะแบบหนึ่ง มีแนวทางการค้นหาคุณค่าความงามทางศิลปะตามแนวทางของตนเอง เกิดขึ้นที่กรุงปารีส ราวปี ค.ศ.1907 โดยสองหนุ่ม คือ จอร์จ บราก (Georges Braque, 1882-1963) ชาวฝรั่งเศส กับ ปาโบล ปิกัสโซ (Pablo Picasso, 1881-1973) ชาวสเปน ทั้งสองมีจุดเริ่มต้นของความประทับใจจากพอล เซซานที่มีความคิดว่า “โครงสร้างทางเรขาคณิตเป็นรากฐานของรูปทรงในธรรมชาติทั้งหมด” และ “ถ้าเข้าใจรูปทรงรูปภายนอกและโครงสร้างตามความเป็นจริงแล้ว จงมองดูรูปทรงเหล่านั้นให้เป็นเหลี่ยมเป็นลูกบาศก์ต่างๆ” ทั้งบรากและปิกัสโซได้พยายามเน้นคุณค่าของปริมาตร(Volume)และMass)ของวัสดุกับอากาศซึ่งสัมพันธ์กันเต็มไปหมด ทั้งสองต่างสำรวจรายละเอียดของสิ่งที่จะต้องสร้างสรรค์ ด้วยการวิเคราะห์และแยกแยะทำลายรูปทรงเหล่านั้นให้กลายเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ไม่ปะติดปะต่อกัน จากนั้นนำมาตั้งเคราะห์ประกอบใหม่ มีการซ้อน การทับกัน เหลื่อมล้ำซ้ำกันและกัน ด้วยจุดประสงค์สำคัญในเรื่องการสร้างความงามที่เกิดจากมวลปริมาตรเป็นเป้าหมายสูงสุด²

ผู้ศึกษาได้นำหลักสุนทรียภาพของลัทธิคิวบิสม์มาใช้และสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ศึกษามีความกล้าหาญในการออกแบบและสร้างสรรค์รูปทรงทางประติมากรรมครั้งนี้ในแบบสมเหตุสมผล

¹ ประทุม อังกรโลहित, ปรัชญาปฏิบัตินิยม(กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), 74

² อาจารย์ สุนพงษ์ศรี, ศิลปะสมัยใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

โดยลัทธินี้มีความเชื่อว่าสัจธรรมของสรรพสิ่งนั้นคือโครงสร้างของปริมาตร รูปทรง สิ่งที่สำคัญที่ต้องพิจารณาก่อนลงมือสร้างสรรค์ผลงานคือ รูปร่าง รูปทรง ด้วยวิธีการสร้างให้เรียบง่ายด้วยเส้นเรขาคณิต รูปทรงถูกทำให้แข็งแรง เต็มไปด้วยมวลปริมาตร สร้างความเคลื่อนไหวของรูปทรงด้วยการหักเหของแสงด้วยการทำให้เป็นเหลี่ยมเป็นสัน โดยมุ่งเน้นสร้างแนวทางใหม่ในการสรรค์สร้างความงามแบบใหม่ขึ้นมา

อิทธิพลจากศิลปินต่างประเทศ

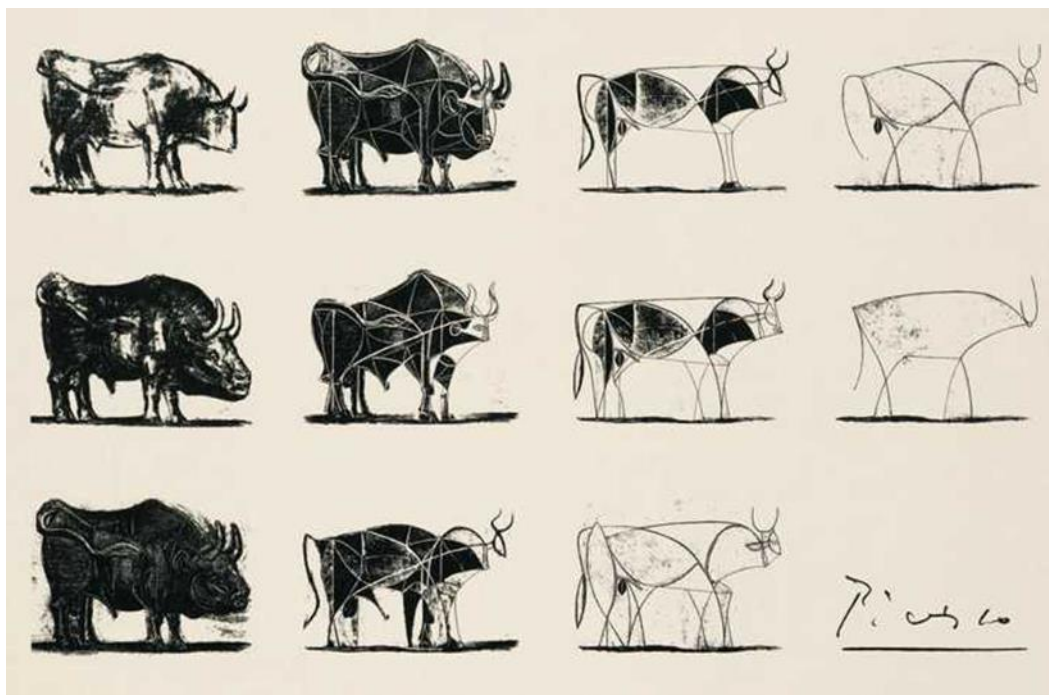
อิทธิพลจากศิลปิน ผู้ศึกษาได้รับอิทธิพลในเรื่องของวิธีคิดกับในทางด้านรูปแบบ วิธีการ ตลอดจนการดำเนินชีวิต ของศิลปินบ้างประการ ดังต่อไปนี้

ปาโบล ปิกัสโซ (Pablo Picasso, 1881-1973)

ปิกัสโซมีชื่อเต็มว่า Publo Ruiz Y Picasso เกิดที่เมืองมะละกา ประเทศสเปนศึกษาศิลปะครั้งแรกจากบิดา ผู้เป็นจิตรกรคนสำคัญคนหนึ่งของเมืองบาร์เซโลนา อายุ 14 ปีเข้าศึกษาศิลปะที่บาร์เซโลนา สกูล ออฟ อาร์ต (Barcelona School of Art) จากนั้นก็เข้าศึกษาต่อในมาดริด อคาเดมี (Madrid Academy) สองปี ค.ศ. 1900 เดินทางเข้าสู่กรุงปารีสครั้งแรกชั่วระยะเวลาหนึ่งต่อมาอีกสามปีเขาจึงได้ตั้งหลักแหล่งในปารีสอย่างถาวร³

ปิกัสโซ ผู้นำศิลปะลัทธิคิวบิสม์ช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นผู้ปฏิวัติศิลปกรรมสมัยใหม่ ศิลปะตามอุดมคติคิวบิสม์ระยะแรกปิกัสโซแสดงให้เห็นอิทธิพลจาก เซซาน เริ่มจากการนำเอารูปทรงจากธรรมชาติมาเป็นแหล่งแห่งความบังคาลใจ จากนั้นค่อยดัดแปลงเพิ่มเติมตัดทอนรายละเอียดรูปทรงต่างๆ ช่วงสงครามครั้งที่ 1 ปี ค.ศ. 1914 ปิกัสโซพัฒนาแนวคิดคิวบิสม์ให้ก้าวไกล โดยนำเทคนิค “ปะปิดด้วยกระดาษ” (Papiers Colles) ที่ใช้ในงานจิตรกรรมมาใช้ในงานประติมากรรม มีการใช้วัสดุต่างชนิดมาประกอบเข้าด้วยกัน มีการใช้วัสดุสำเร็จรูปที่ทำขึ้นเรียบร้อยแล้วมามีส่วนร่วม นำเอาเศษวัสดุมาปะติดผสมผสานจนเกิดเอกภาพ ซึ่งเรียกวิธีการนี้ว่า “คอลลาจ” (Collage) ซึ่งวิธีการแสดงออกของปิกัสโซนี้ได้นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าต่อแวดวงวิชาการศิลปกรรมก่อความคิดให้เกิดลัทธิใหม่ เช่น ป็อปอาร์ต ดาดา และกลุ่มแอ็ชเชมเบลิจ

³ กัจจ สุนพงษ์ศรี, ศิลปะสมัยใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 221

ภาพที่ 1 PABLO PICASSO (1881-1973)

'Bull', 1945 (a series of eleven lithographs)

ที่มาภาพ: http://www.artfactory.com/art_appreciation/animals_in_art/pablo_picasso.htm

ผู้ศึกษาสนใจวิธีการของปีศาจโซ ที่มีกระบวนการวิเคราะห์รูปทรงจากประสบการณ์แล้วนำมาสู่กระบวนการสังเคราะห์รูปทรงขึ้นใหม่ ด้วยการผสมผสานวัสดุ การปะติดประต่อรูปทรงโดยวิธีการ “คอลลาจ” (Collage) แล้วก็เพิ่มเติมและลดทอนตามความเหมาะสมทางสุนทรียภาพ ก่อเกิดรูปทรงใหม่ ความหมายใหม่ แปลกตาน่าสนใจ สร้างสุนทรียภาพ ได้อย่างน่าทึ่งอย่างหาที่เปรียบไม่ได้ ขาดหมดจด ด้วยเอกภาพทางรูปทรงหรือการคลี่คลายรูปทรงจากภาพจริงแล้วลดในเหลือแต่แก่นแท้ของรูปทรง จนทำให้ชวนจินตนาการถึงหลักการเกิด ดำรงอยู่และสลายไป ในทางพุทธศาสนาคือการลดปัจจัยที่ไม่จำเป็นให้เหลือแต่แก่นแท้ที่เป็นหัวใจสำคัญของการดำรงชีวิตเพื่อเดินทางไปหาความตายคือว่างเปล่า ผู้ศึกษาสนใจวิธีการคลี่คลายรูปทรงของปีศาจโซ จากภาพวัวเหมือนจริงแล้วลดความละเอียดลง เป็นเหลี่ยมสันลักษณะคิวบิสม์แล้วและลดลงจะเหลือแค่เส้น ซึ่งสะท้อนถึงกระบวนการคิดและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

คอนสแตนติน บรันคูลีหรือบรานคูส (Constantin Brancusi, 1876-1957)

บรันคูลีเกิดจากตระกูลยากจน เป็นหมู่บ้านเล็กๆแห่งหนึ่งในประเทศโรมาเนีย ความยากจนไม่ได้เป็นอุปสรรคที่ทำให้เขาท้อถอยแต่อย่างใด 18 ปีเข้าศึกษาศิลปกรรมของกรุงบูคาเรสต์ ถึง 6 ปี พออายุ 28 ปีจึงออกเผชิญโลกกว้างตามวิถีของหนุ่มคะนอง มุ่งสู่กรุงปารีสนครหลวงของฝรั่งเศส เข้าศึกษาที่เอโกล เดส์ โบซาร์ สองปีจากนั้นจึงออกมาศึกษาด้วยตัวเอง ลักษณะเด่นของบรันคูลี คือ มีความอดทนสูง มีความอหังการและมีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งจะเป็นศิลปิน

บรันคูลีเริ่มศึกษารูปทรงของสรรพสิ่งต่างๆในธรรมชาติ เขาพอใจรูปทรงที่มีความเรียบง่าย บริสุทธิ์ ความเชื่อไร้มายา เขาเริ่มมองเห็น ความเรียบง่าย ในวิถีทางของศิลปะที่ศิลปินทุกคนแสวงหา เช่น ความง่ายในเนื้อหา รูปแบบ และการแสดงออก ให้ง่ายต่อการสัมผัสรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส แต่ไม่ได้เป็นความมั่งง่าย

บรันคูลีชอบพูดเสมอว่า “จงสร้างสรรค์เช่นเดียวกับพระเจ้า จงออกคำสั่งคล้ายกับองค์จักรพรรดิคำรัสและจงทำงานดุจดังทาส” บรันคูลีถึงแก่กรรมวันที่ 16 สิงหาคม 1957 ได้รับเกียรติเป็นประชากรฝรั่งเศสกิตติมศักดิ์ ศพของเขาถูกบรรจุอยู่ในสุสานที่มองต์ปาร์นาส ห้างงาน ข้าวของเครื่องใช้เครื่องมือเครื่องมือในการทำงานของเขาทั้งหมดถูกเก็บไว้ในพิพิธภัณฑน์สมัยใหม่ของกรุงปารีส เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่บรันคูลีบิดาแห่งประติมากรรมสมัยใหม่⁴

⁴ กัจจ สุนพงษ์ศรี, ศิลปะสมัยใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

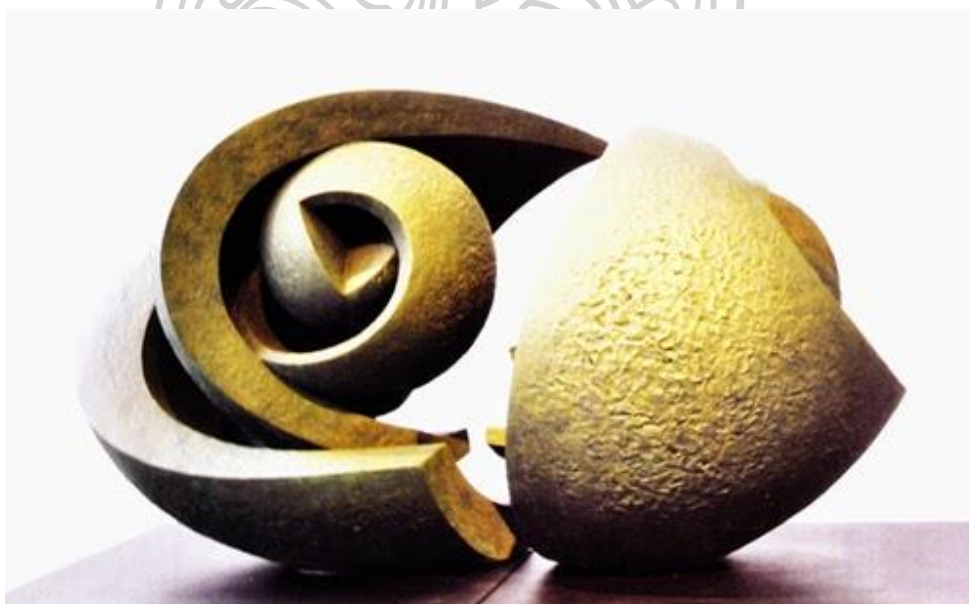
ภาพที่ 2 ออดิปัสกับอีฟ, คอนสแตนติน บรันคูซี
แกะสลักไม้เซสท์นัทและไม้โอ๊ค บนฐานหินปูน
ขนาดความสูง 238 เซนติเมตร ปี 1921
พิพิธภัณฑ์ศิลปะเมโทรโพลิทัน นิวยอร์ก
ที่มาภาพ: <https://www.guggenheim.org/artwork/663>

ผู้ศึกษาประทับใจและชื่นชอบรูปแบบของบริบทที่ทั้งในรูปแบบของผลงานและการดำรงชีวิต ที่มีความมานะอดทนหาหาความอดทน ไม่ท้อถอยต่อปัญหาทุกรูปแบบ ในด้านรูปแบบวิธีการของผลงานผู้ศึกษาสนใจและชอบความเรียบง่ายของรูปทรง ที่เกิดจากการลดทอนเพื่อแสดงให้เห็นหัวใจสำคัญของเนื้อหา แสดงถึงความกล้าหาญอย่างชาญฉลาด อย่างเช่นรูปอดัมกับอีฟ ในการแสดงออกอย่างเป็นเอกภาพของรูปทรงที่น่าทึ่งมีการสร้างความหมายของรูปทรงเชิงสัญลักษณ์ โดยอาศัยอาการของมนุษย์เช่น ร้องอ้าปากสนทนามาสร้างรูปและเลือกอวัยวะบางส่วนเช่น อวัยวะเพศชายเป็นต้นเพื่อสร้างความหมาย

อิทธิพลจากศิลปินไทย

รองศาสตราจารย์เข็มรัตน์ กองสุข

รองศาสตราจารย์เข็มรัตน์ กองสุข ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์(ประติมากรรม พ.ศ. 2555) เกิด 26 พฤษภาคม พ.ศ.2490 จังหวัดสุรินทร์ ปัจจุบันอยู่ที่จังหวัดราชบุรี ท่านเป็นครูผู้มีพระคุณ นอกจากท่านจะเป็นอาจารย์สอนผู้ศึกษาแล้ว ท่านยังดำเนินชีวิตเป็นศิลปินผู้พัฒนางานอยู่อย่างสม่ำเสมอ ดังจะเห็นได้จากการสะท้อนเรื่องราวผ่านประติมากรรมที่มีมักจะแฝงนัยยะของแนวคิดให้คนดูได้คิดตามอย่างมีตรรกะและแบบขยลแบบเนียน

ภาพที่ 3 เมลิ็ดพันธุ์แห่งจินตนาการ ,ศาสตราจารย์ เข็มรัตน์ กองสุข,
ปูนปลาสเตอร์ทำสี ,ขนาด 80x140 เซนติเมตร, ปี พ.ศ.2532
ที่มาภาพ: <http://sculpture-deva.blogspot.com/p/2532-80-x-140.html>

ผู้ศึกษามีความสนใจเป็นอย่างมาก ในรูปแบบงานและวิธีการทำงานของท่านอาจารย์อาทิ เช่น งานชุดนามธรรม ที่มีที่มาจากรูปทรงธรรมชาติ แสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตและแบ่งบานแห่งรูปทรง ด้วยการออกแบบรูปทรงที่มีลักษณะการเกาะเกี่ยวและผนึกกันของรูปทรง เปิดให้เห็นภายนอกภายในรูปทรง มีความเป็นคมชัดของเส้นที่ชัดเจนและเด็ดขาด

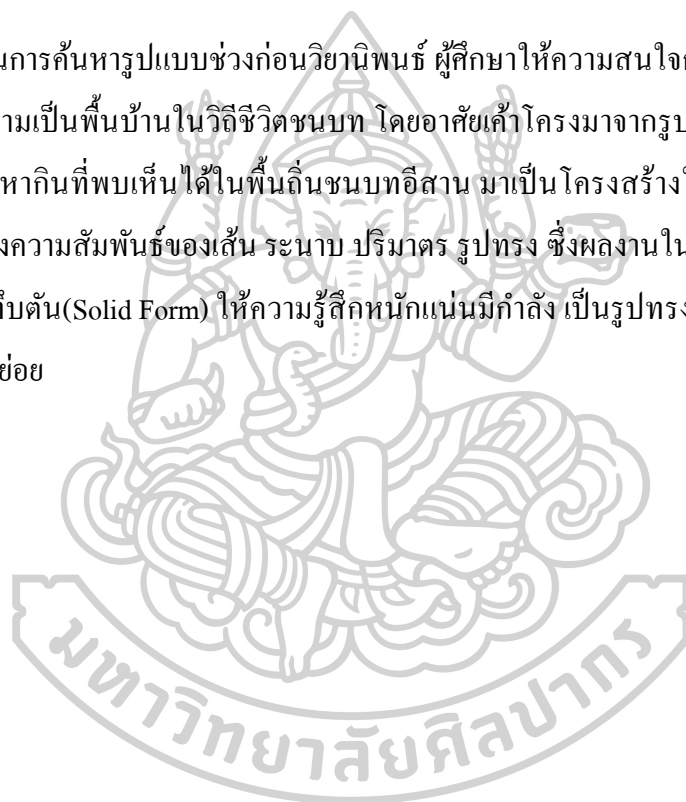
จากเหตุผลดังที่กล่าวมา ผู้ศึกษาได้นำเอารูปแบบลักษณะบางอย่าง จากผลงานท่านอาจารย์ มาใช้จัดการกับรูปทรงประติมากรรมของผู้ศึกษาให้มีความงามทางรูปทรง ได้แก่ ความเด็ดขาดของรูปทรง ความคมชัดของเส้น ความเป็นเหลี่ยมเป็นสัน เป็นต้น

ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์

ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ผู้ศึกษาให้ความสนใจวัสดุ ข้าวของเครื่องมือเครื่องใช้ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตชนบท ที่สามารถพบเห็นได้ในปัจจุบันที่ยังหลงเหลือให้ได้ชื่นชม ถึงแม้จะยังคงไม่ได้ถูกใช้งานแล้ว ผู้ศึกษารู้สึกถึงพลังความเคลื่อนไหวทุกครั้งกับเรื่องราวการทำงานของเครื่องมือเครื่องใช้นั้นเป็นอย่างดี จากประสบการณ์ชีวิตในสังคมชนบทเมื่อครั้งอดีต ที่ปัจจุบันได้หายไปหมดแล้ว หลงเหลือไว้เพียงเครื่องมือที่ตายแล้ว(ไม่ได้ใช้งานตามหน้าที่ของเครื่องมือเครื่องใช้นั้น)ประดับตกแต่งตามเสาและใต้ถุนบ้านหรือเป็นแค่เพียงเครื่องประดับ

ในการค้นหารูปแบบช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ผู้ศึกษาให้ความสนใจลัทธิรูปทรงนามธรรมที่สะท้อนถึงความเป็นพื้นบ้านในวิถีชีวิตชนบท โดยอาศัยเค้าโครงมาจากรูปทรงเครื่องมือเครื่องใช้ทั้งทำกินและหากินที่พบเห็นได้ในพื้นถิ่นชนบทอีสาน มาเป็นโครงสร้างในการออกแบบรูปทรง โดยอาศัยสร้างความสัมพันธ์ของเส้น ระนาบ ปริมาตร รูปทรง ซึ่งผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์นี้จะมีลักษณะทึบตัน(Solid Form) ให้ความรู้สึกหนักแน่นมีกำลัง เป็นรูปทรงเดี่ยวที่เกิดจากการผิวก้นของหน่วยย่อย

ภาพที่ 4 ภาพตัวอย่างผลงานช่วงก่อนนิทรรศน์, ชั้นที่ 1, พลังของรูปทรง, ปีที่สร้าง 2557, เรจินทำสี
ขนาด 90x70x60 เซนติเมตร

ภาพที่ 5 ภาพตัวอย่างผลงานช่วงก่อนนิทรรศการชิ้นที่2,รูปทรงจากชนบท,ปีที่สร้าง 2557,
เรซินทำสี,ขนาด 120x70x90 เซนติเมตร

บทที่ 3

กระบวนการสร้างสรรค์ประติมากรรม

การสร้างสรรค์ประติมากรรม คือ การทำให้เกิดรูปลักษณะใหม่ในทางรูปทรงด้วยปัญญา เป็นกระบวนการอิสระในการค้นหาลักษณะซึ่งนำมาสู่เอกภาพและความเฉพาะตัว (Individuality) ของผู้สร้างสรรค์ ผลงานศิลปะก็คือผลผลิตที่คนสร้างขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด หรือความงาม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่คนสร้างขึ้นได้แก่ โครงสร้างทางวัตถุที่มองเห็นได้หรือรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสเป็นองค์ประกอบทางรูปทรง(form) หรือส่วนที่เป็นรูปธรรม กับส่วนที่2ที่เป็นการแสดงออก เป็นส่วนของเนื้อหา(content) หรือ ส่วนประกอบทางนามธรรม⁵

ด้วยเหตุดังกล่าว กระบวนการสร้างสรรค์จึงถูกจัดขึ้นด้วยตัวของศิลปิน(ผู้ศึกษา)เองว่าจะ กำหนดกระบวนการไปในแนวทางไหน เช่น การเริ่มจากความคิด(Idea) แล้วค่อยสร้างผลงาน หรือ การเริ่มต้นจากการใช้รูปทรงหรือสัญลักษณ์ก่อนสร้างผลงาน หรือ การเริ่มจากเทคนิค-วัสดุก่อน สร้างผลงานก่อนก็ได้ เป็นต้น แต่สุดท้ายไม่ว่าผู้สร้างสรรค์จะเริ่มต้นกำหนดจากจุดไหนใน กระบวนการอย่างไร ผู้สร้างสรรค์ก็จะมีการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา และมีการสิ้นสุดขั้นตอนที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นระบบระเบียบ

ขั้นตอนของการสร้างสรรค์

ขั้นตอนวิธีการสร้างสรรค์ประติมากรรมได้แยกออกเป็น2ส่วน คือ ส่วนรูปความคิด (นามธรรม)กับส่วนที่เป็นรูปแบบวิธีการสร้างสรรค์ (รูปธรรม)ไว้ดังต่อไปนี้

1 ส่วนของชุดกรอบของความคิดในการสร้างสรรค์ประติมากรรมซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม

1.1 การรวบรวมและกำหนดความคิดที่เป็นแรงบันดาลใจ

- จากประสบการณ์ ที่เกิดจากความประทับใจในความทรงจำที่แสดงถึงความผูกพันกับวิถีชีวิต ในชนบทอีสาน
- จากเอกสาร ตำราวิชาการต่างๆที่ช่วยสนับสนุนในการสร้างสรรค์ที่จะให้บรรลุเป้า วัตถุประสงค์

⁵ ชะลูด นิ่มเสมอ,องค์ประกอบของศิลปะ(กรุงเทพฯ:อมรินทร์,2554),30

- จากงานศิลปกรรมเป็นการค้นคว้าเพื่อศึกษาหาแนวทางต่อยอดความคิดทั้งเนื้อหาและรูปแบบ ที่มีผลต่อการพัฒนาแนวทางการสร้างสรรค์

1.2 สรุปความคิดเพื่อไปสู่การสร้างสรรค์

จากประสบการณ์การใช้ชีวิตในชนบทเมื่อครั้งเยาว์วัย ความผูกพันระหว่างชนบทและวิถีดั้งเดิมยังมีเคยจางหายทุกๆครั้งที่หวนคำนึงถึงความทรงจำเก่าๆ ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะไม่มีความจริงเหล่านั้นหลงเหลืออยู่แล้ว ทุกครั้งที่คิดถึงความทรงจำนั้นจะกระตุ้นให้ชีวิตมีพลังกำลังใจในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาได้นำมาตีความและสร้างความหมายโดยอาศัยรูปความทรงจำจากประสบการณ์เป็นหลัก เพื่อให้รูปทรงสื่อความหมายถึงชนบทอีสานในแบบของพลังอันแฝงไปด้วยความเรียบง่าย อบอุ่น สนุกสนาน บรรยากาศแบบสังคมเกษตรกรรมชนบท

ความปรารถนาให้ประติมากรรมเป็นสื่อภาษาให้ผู้คนได้ตระหนักและรำลึกถึงความทรงจำที่ส่งผลต่อพลังชีวิตในการดำเนินชีวิตกับสังคมปัจจุบัน ด้วยสำนึกรักแผ่นดินเกิดและรากเหง้าแห่งชีวิต

1.3 การกำหนดโครงสร้างของรูปทรง

โครงสร้างของรูปทรง เป็น โครงสร้างที่กำหนดจากการรำลึกนึกถึงความทรงจำจากประสบการณ์ชีวิตในสังคมเกษตรกรรมชนบทอีสาน ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โครงสร้างของรูปทรง จะมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับการกำหนดเนื้อหาของผลงานแต่ละชิ้น โครงสร้างโดยรวมจะมาจากเค้าโครงของเครื่องมือเครื่องใช้พื้นถิ่น จากสัตว์เลี้ยงและคนเป็นเค้าโครงกำหนดขอบเขตของผลงานเพื่อการควบคุมหรือจัดการรูปทรงได้ง่ายขึ้นซึ่งรายละเอียดเรื่องโครงสร้างของแต่ละชิ้นงานจะถูกกล่าวถึงในบทที่4การวิเคราะห์ผลงานเป็นลำดับต่อไป

ในการกำหนดโครงสร้างของรูปทรงเพื่อการค้นหาความเป็นไปได้ของโครงสร้างจากการนำข้อมูลจริงมาต่อ ประกอบกันเพื่อค้นหาวิธีการและกำหนดขอบเขตของรูปทรง ผู้ศึกษามีวิธีการคือการนำข้อมูลจริงมาต่อกัน วางทับซ้อนกัน ประกอบกันเพื่อกำหนดเนื้อหาและสร้างสรรค์ของแต่ละชิ้นผลงาน ค้นหาโครงสร้างของรูปทรงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 6 ภาพตัวอย่างวิธีการค้นหาโครงสร้างของรูปทรง

ภาพที่ 7 ภาพตัวอย่างวิธีการค้นหาโครงสร้างของรูปทรง

2. ส่วนที่เป็นรูปแบบวิธีการสร้างสรรค์ทางประติมากรรมซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม

2.1 วิธีการสร้างสรรค์

2.1.1 การทำแบบร่าง

เป็นขั้นตอนการสร้างรูปทรงที่สำคัญ การร่างแบบจะช่วยให้กระบวนการทำงานมีขอบเขต เพื่อเป็นพื้นที่ให้เราได้ใส่จินตนาการลงไปในรูปทรงอย่างเป็นระเบียบ และเป็นต้นความคิดที่จะนำไปขยายเป็นผลงานขนาดเท่าจริงตามสัดส่วนที่กำหนด และความเหมาะสมต่อไป

ในการทำภาพร่างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีสองแบบคือแบบภาพร่างสองมิติกับแบบร่างสามมิติ แบบร่างสองมิติเป็นการบันทึกด้วยเส้นลงบนกระดาษแบบคร่าวๆ เพื่อค้นหาความเป็นไปได้ทางรูปทรง ส่วนแบบร่างสามมิติเป็นการจำลองผลงานที่มีขนาดเล็กเพราะง่ายต่อการควบคุม จะมีลักษณะลอยตัวขึ้นรูปด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน เป็นต้น เพื่อที่จะให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของผลงานให้ได้ใกล้เคียงมากที่สุดกับผลที่คาดว่าจะเป็งานจริง

2.1.2 วิธีการสร้างผลงานจริง

1. นำแบบร่างสามมิติ มากำหนดมาตราส่วนเพื่อขยายให้ได้ผลงานจริงตามความเหมาะสม
2. ขึ้นโครงสร้างเหล็กตามมาตราส่วนที่จะขยาย แล้วมัดด้วยไม้กาบาคัดเพื่อยึดดินไม่ให้ร่วงหล่นจากโครงสร้างของรูปทรง
3. ขึ้นดินคือนำดินเหนียวมาปั้นตาม โครงสร้างเหล็กที่มีมัดกาบาคัด โดยยึดแบบร่างเป็นต้นแบบหลักในการสังเกตเส้นรอบนอกของรูปทรง
4. ปั้นผลงานให้เกิดความสมบูรณ์ ในขั้นตอนนี้ต้องใช้ความคิดพิจารณาถึงความพอดีของรูปทรงว่าตรงตามเป้าประสงค์ที่คาดหวังไว้หรือไม่ ถ้ายังไม่ตรงก็ปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจจะไม่ตรงตามแบบร่างบ้าง มากน้อย ตามความเหมาะสม เป็นการตรวจก่อนที่จะจบขั้นตอนเพื่อจะไปสู่ขั้นตอนต่อไป
5. เมื่อปั้นผลงานเสร็จตรวจสอบความเรียบร้อย แล้วเข้าสู่ขั้นตอนการถอดพิมพ์ การถอดพิมพ์เป็นการใช้ปูนปลาสเตอร์ฉาบทาเคลือบผลงาน โดยมีการกั้นด้วยแผ่นอะลูมิเนียมบางกั้นเป็น ส่วนๆ เพื่อง่ายต่อการแกะหรือแยกพิมพ์แต่ละส่วนออกจากกัน
6. หลังจากแกะพิมพ์ออกจากโครงดินแล้วทำความสะอาดพิมพ์ด้วยการล้างแล้วพักให้แห้งเพื่อไปสู่ขั้นตอนการหล่อเรซินไฟเบอร์กลาส

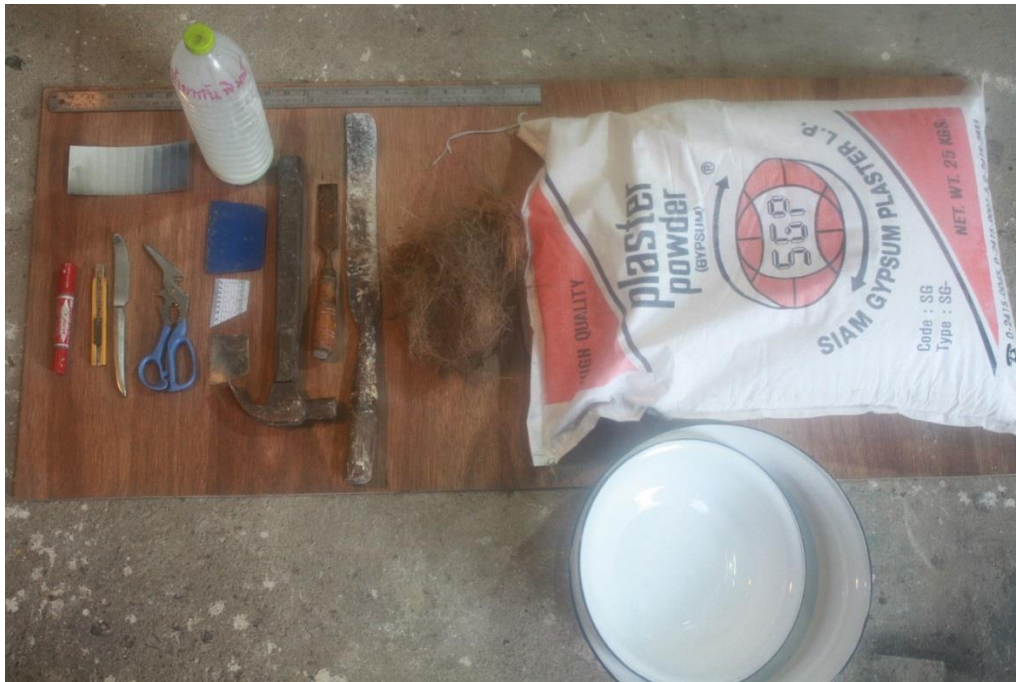
7. การหล่อไฟเบอร์กลาส บนพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ ต้องทาน้ำยาบนปูนปลาสเตอร์กั้นระหว่างเนื้อเรซินกับปูนปลาสเตอร์ไม่ให้ติดกัน แล้วจึงหล่อหรือทาเรซินตามแม่พิมพ์
8. รอแห้งแล้วตัดแต่งตะเข็บผลงานหรือเจียรขอบตะเข็บให้เรียบร้อย
9. นำชิ้นส่วนที่หล่อแต่ละชิ้นมาต่อกันตามรูปทรงต้นแบบผลงานด้วยเรซิน
10. จบชิ้นตอนหล่อ ขึ้นต่อไปคือการทុบหรือแยกปูนออกจากตัวงานแล้วขัดแต่งรอยต่อแม่พิมพ์ให้เรียบร้อย
11. ตรวจสอบความเรียบร้อยของผลงานแล้วล้างด้วยผงซักฟอกรอให้แห้งแล้วทำสี
12. วิเคราะห์และนำเสนอเพื่อประเมินต่อไป

วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงาน

วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในโครงการวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 8 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการปั้นดินต้นแบบ

ภาพที่ 9 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการถอดพิมพ์และทำแม่พิมพ์

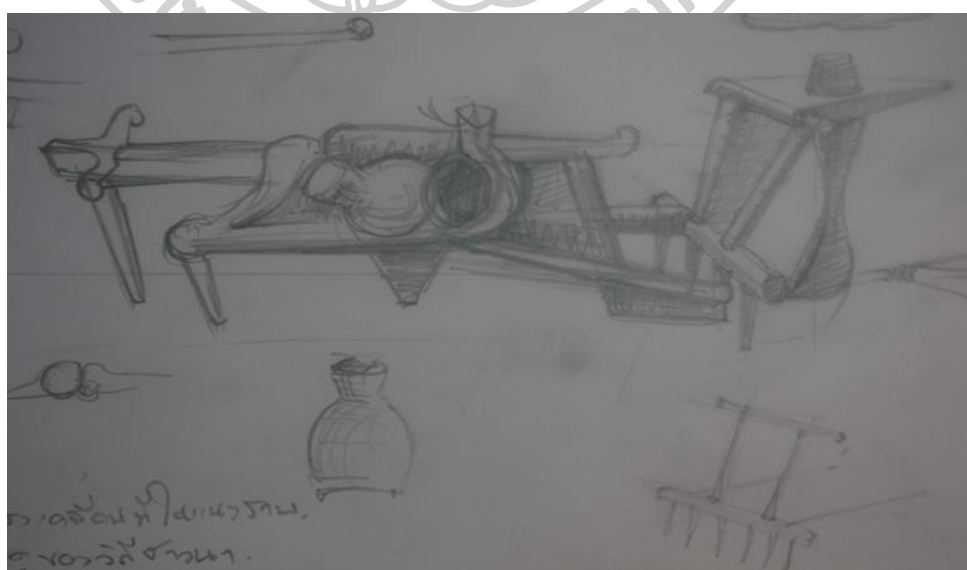
ภาพที่ 10 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการหล่อผลงาน

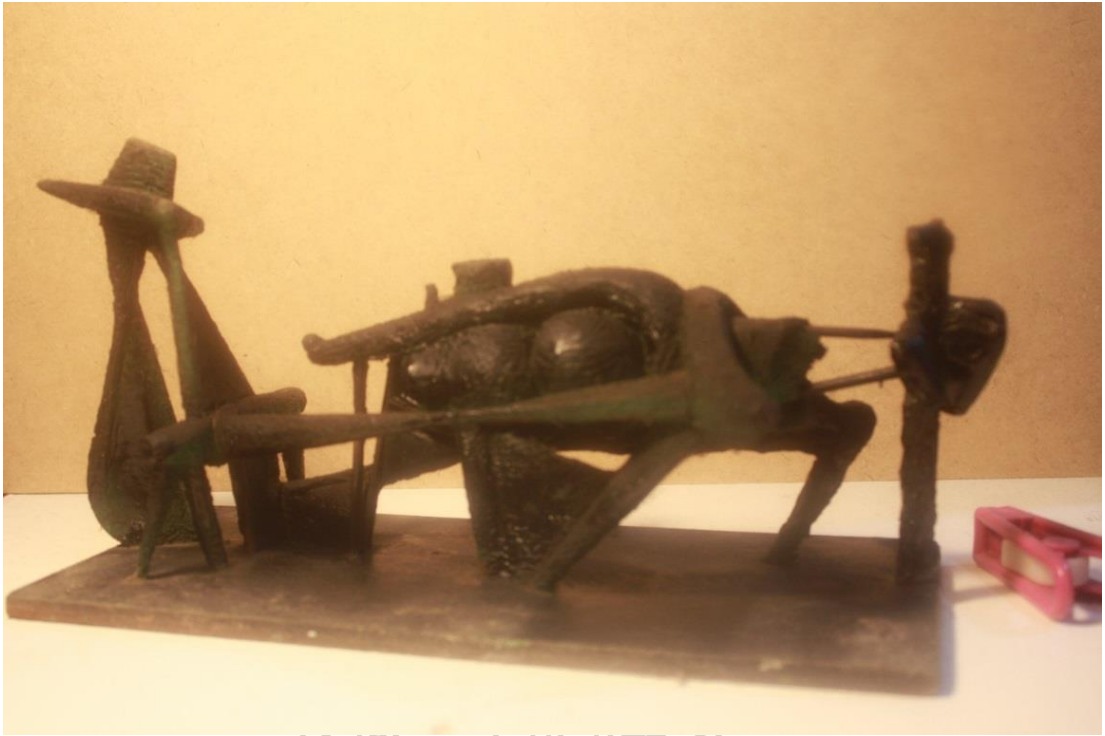
ภาพที่ 11 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการทำสีผลงาน

ผลงานชิ้นที่ 1

ภาพร่างชิ้นที่ 1 เป็นการออกแบบรูปทรงโดยกำหนดโครงสร้าง จากภาพในความทรงจำ จากกิจกรรมใช้แรงของชีวิตระหว่างเค้าโครงของคนกับควายกำลังคราดไถ เป็นโครงหลักกำหนดขอบเขตรูปทรง

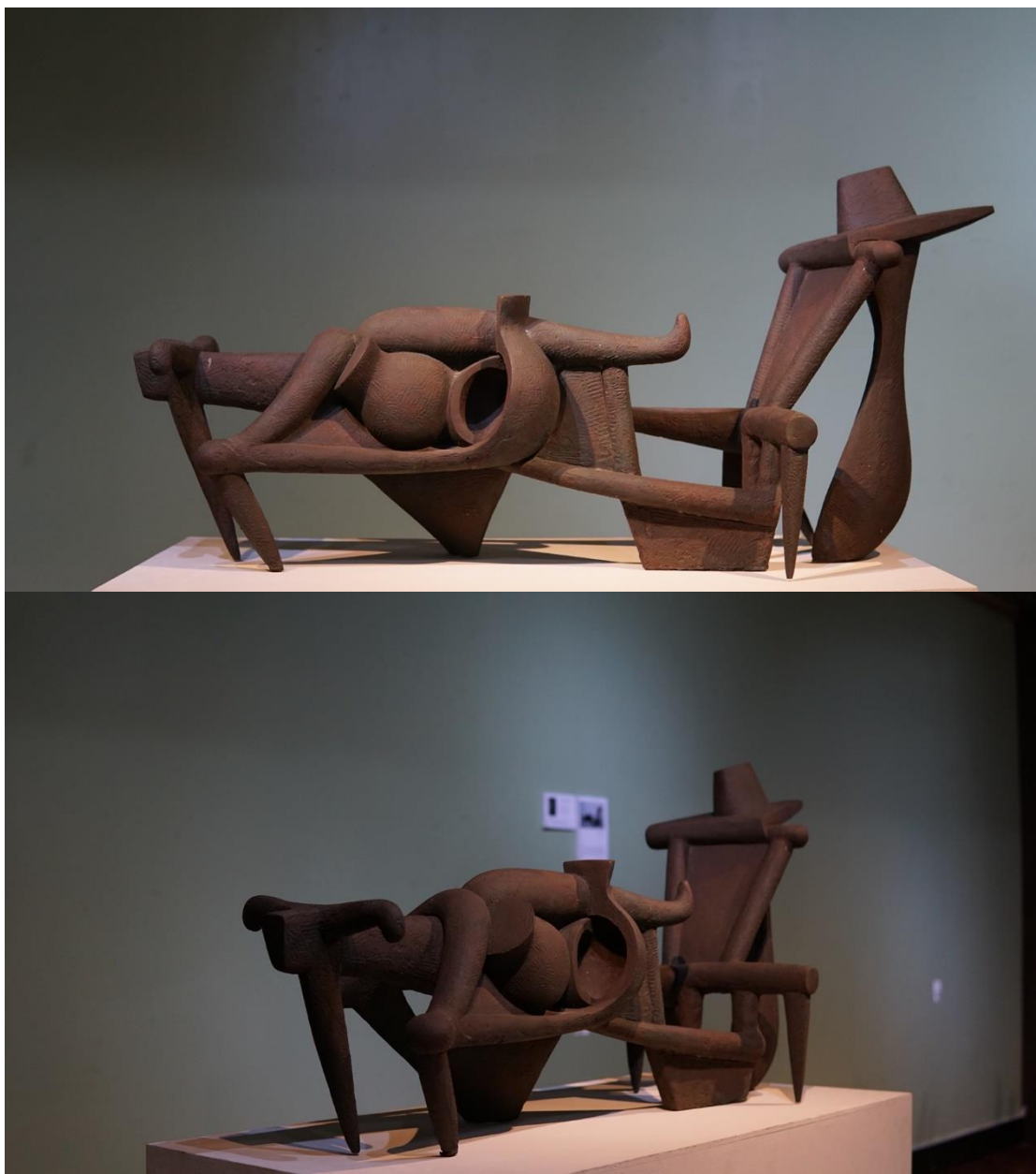
ภาพที่ 12 แบบร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 13 ภาพภาพร่าง 3 มิติ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 14 ภาพผลงานชั้นที่ 1, พลังชีวิต, ปีที่สร้าง 2559, เทคนิค เรซินทำสี,
ขนาด 120x50x47 เซนติเมตร

ภาพที่ 15 ภาพผลงานชิ้นที่1,พลังชีวิต,ปีที่สร้าง 2559,เทคนิค เรซินทำสี,

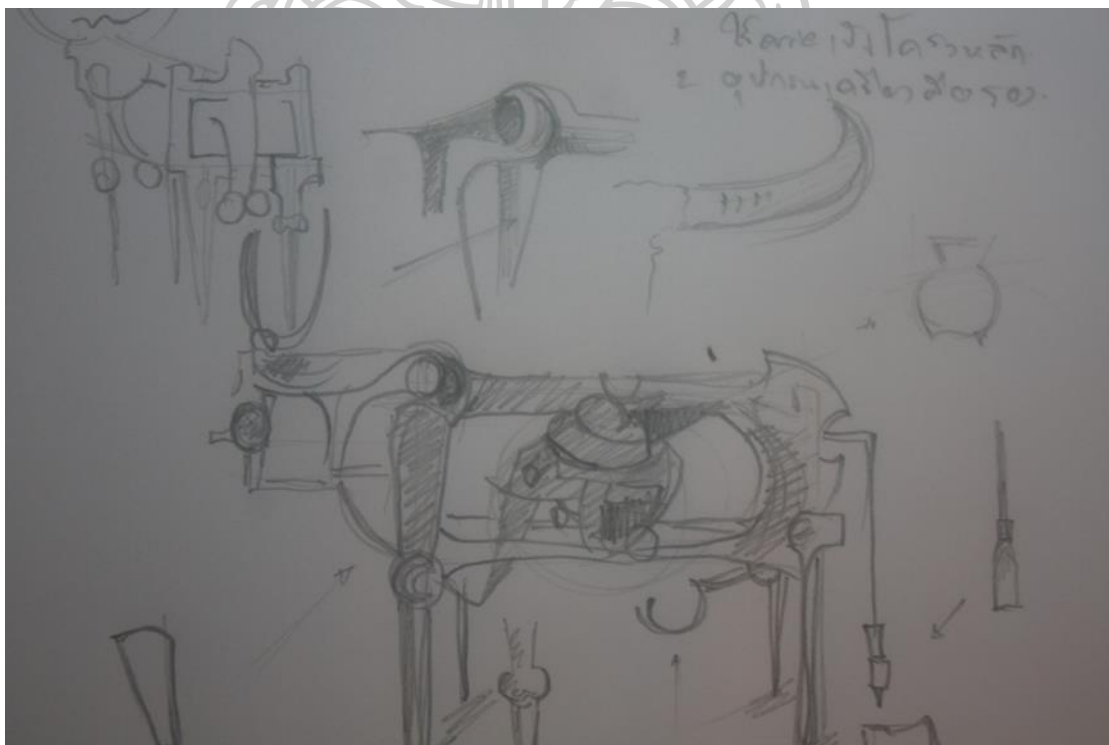
ขนาด 120x50x47 เซนติเมตร

เทคนิควิธีการ กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่1 จะเหมือนกันกับชิ้นที่4 ซึ่งจะประกอบไปด้วยการขึ้นแบบด้วยดินเหนียว ถอดแม่พิมพ์ปูนปลาสเตอร์แบบพิมพ์ทาบ แล้วหล่อด้วยเรซินไฟเบอร์กลาส ทำสีอะคริลิก ดังภาพที่28-40

ผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 16 ภาพที่มาของโครงสร้างในการออกแบบรูปทรง

ภาพที่ 17 แบบร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 18 ภาพตัวอย่างภาพร่าง 3 มิติ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 19 ภาพตัวอย่างขั้นตอนการขึ้นดินปั้น

ภาพที่ 20 ภาพตัวอย่างการถอดพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์

ภาพที่ 21 ภาพตัวอย่างการหล่อด้วยเรซิน

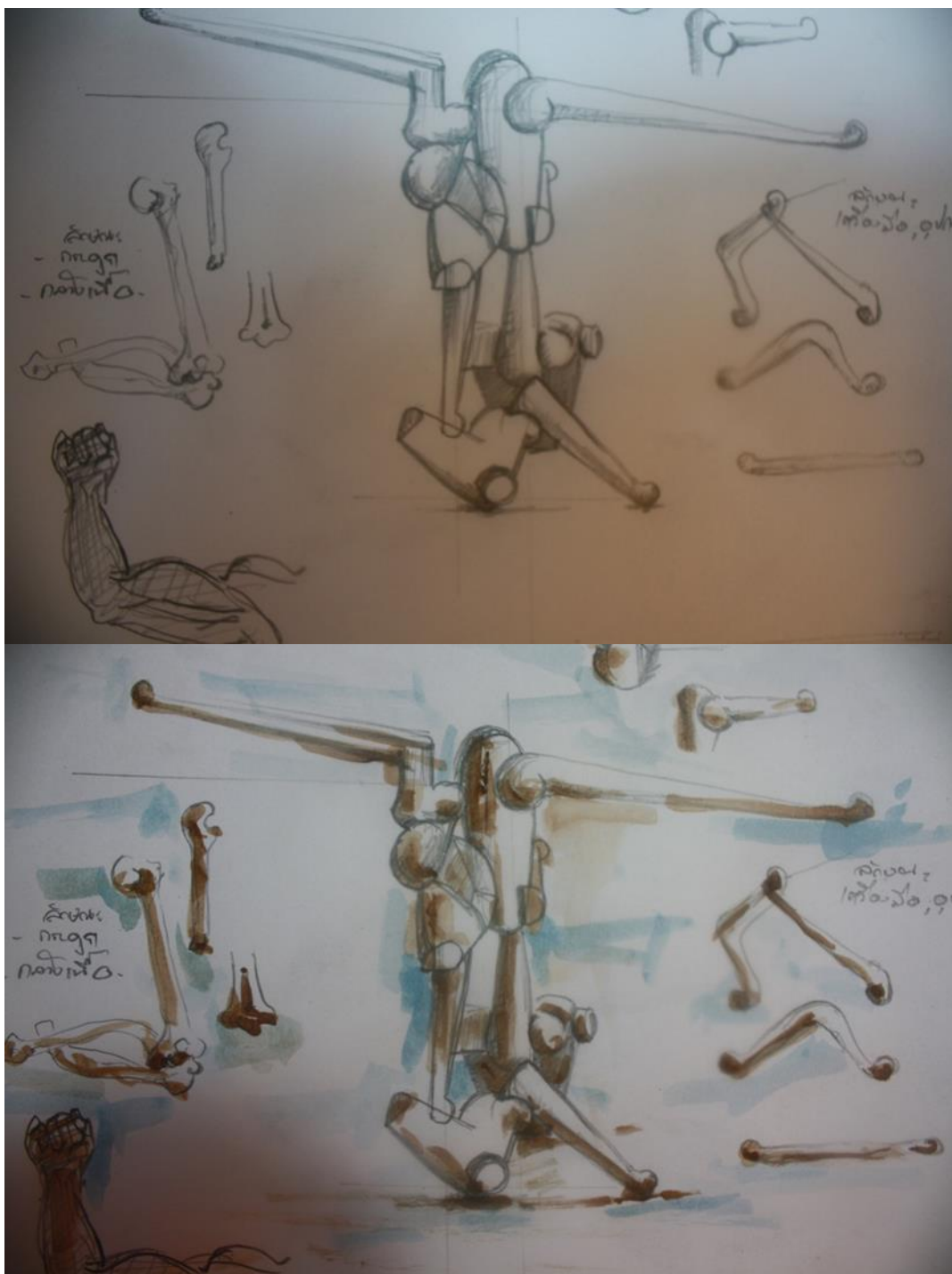

ภาพที่ 22 ภาพตัวอย่างการทำสื่อด้วยสืออะกลิลิก

ภาพที่ 23 ภาพผลงานชิ้นที่2,บุญมา,ปีที่สร้าง 2559,เทคนิค เรซินทำสี,
ขนาด 260x120x240 เซนติเมตร

ผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 24 แบบร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 3

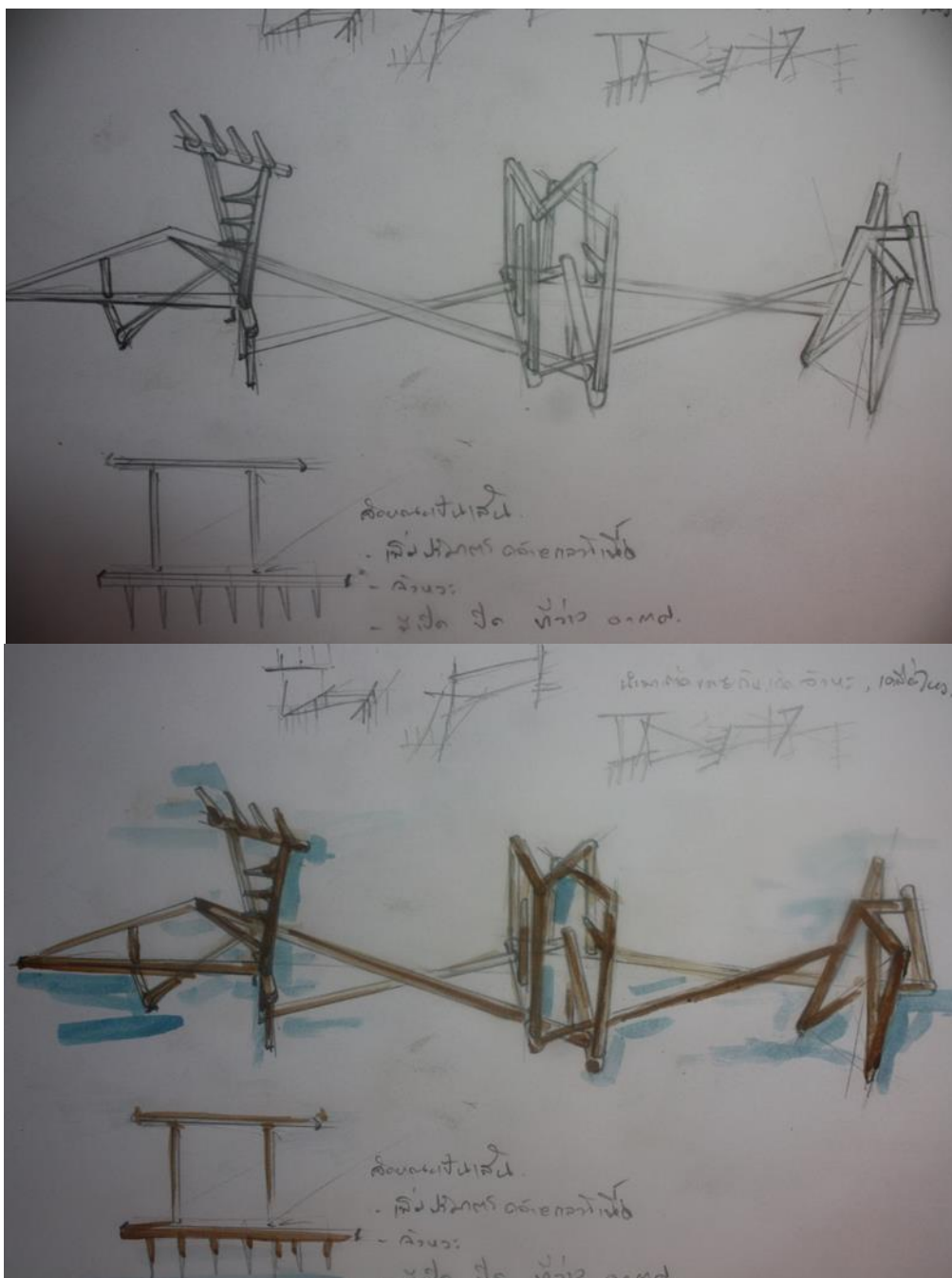

ภาพที่ 25 ภาพผลงานชิ้นที่3,เครื่องประดับชีวิต,ปีที่สร้าง 2561,เทคนิค เรซินทำสี,

ขนาด 80x50x30 เซนติเมตร

เทคนิควิธีการ กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่3 จะเหมือนกันกับชิ้นที่1และชิ้นที่4 ซึ่งจะประกอบไปด้วยการขึ้นแบบด้วยดินเหนียว ถอดแม่พิมพ์ปูนปลาสเตอร์แบบพิมพ์ทุบ แล้วหล่อด้วยเรซินไฟเบอร์กลาส ทำสีอะคริลิก ดังภาพที่28-40

ผลงานชิ้นที่ 4

ภาพที่ 26 แบบร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 4

ภาพที่ 27 ภาพภาพร่าง3มิติชิ้นที่4

ภาพที่ 28 ภาพขั้นตอนการขยายงานจากภาพร่าง3มิติ ด้วยโครงเหล็ก

ภาพที่ 29 ภาพตัวอย่างการขึ้นรูปด้วยดินเหนียว

ภาพที่ 30 การกั้นแบ่งแม่พิมพ์ด้วยแผ่นอะลูมิเนียม

ภาพที่ 31 การทำพิมพ์ชิ้นแรกด้วยปูนปลาสเตอร์

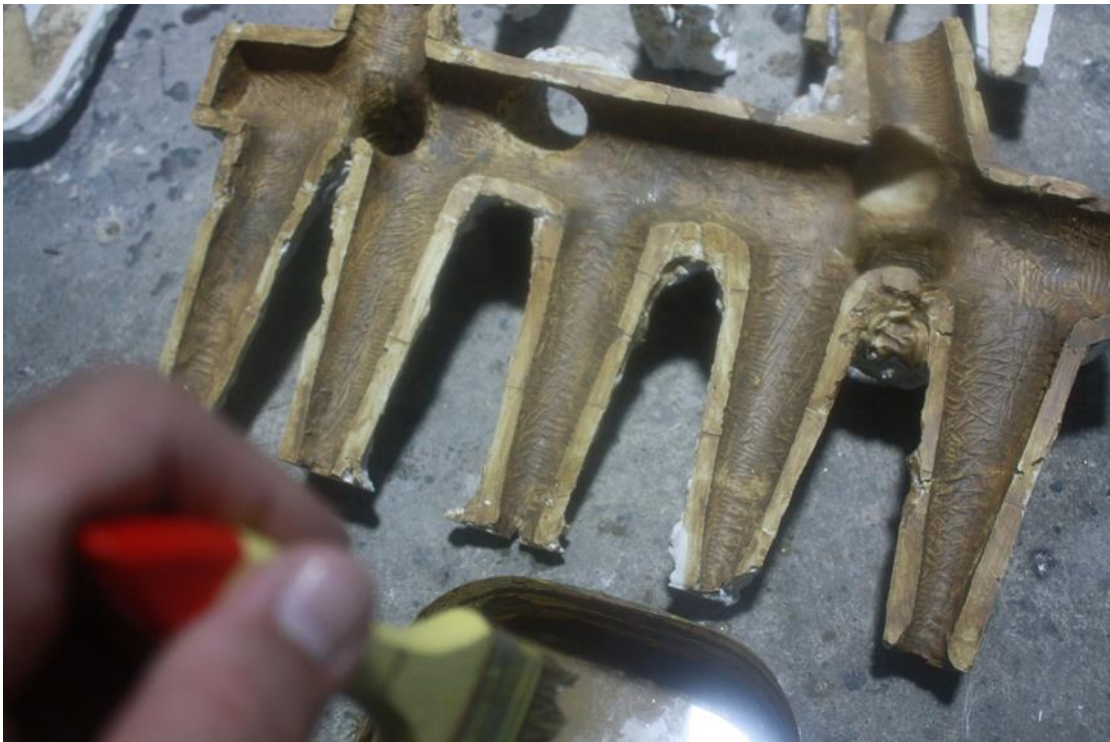
ภาพที่ 32 ภาพตัวอย่างการทำแม่พิมพ์

ภาพที่ 33 ภาพตัวอย่างแม่พิมพ์

ภาพที่ 34 การทากั้นแม่พิมพ์ด้วยน้ำดิน(น้ำ slip)

ภาพที่ 35 การทากั้นแม่พิมพ์ด้วยน้ำดิน(น้ำ slip)

ภาพที่ 36 ภาพตัวอย่างการหล่อผลงาน

ภาพที่ 37 วิธีการวางใยแก้ว

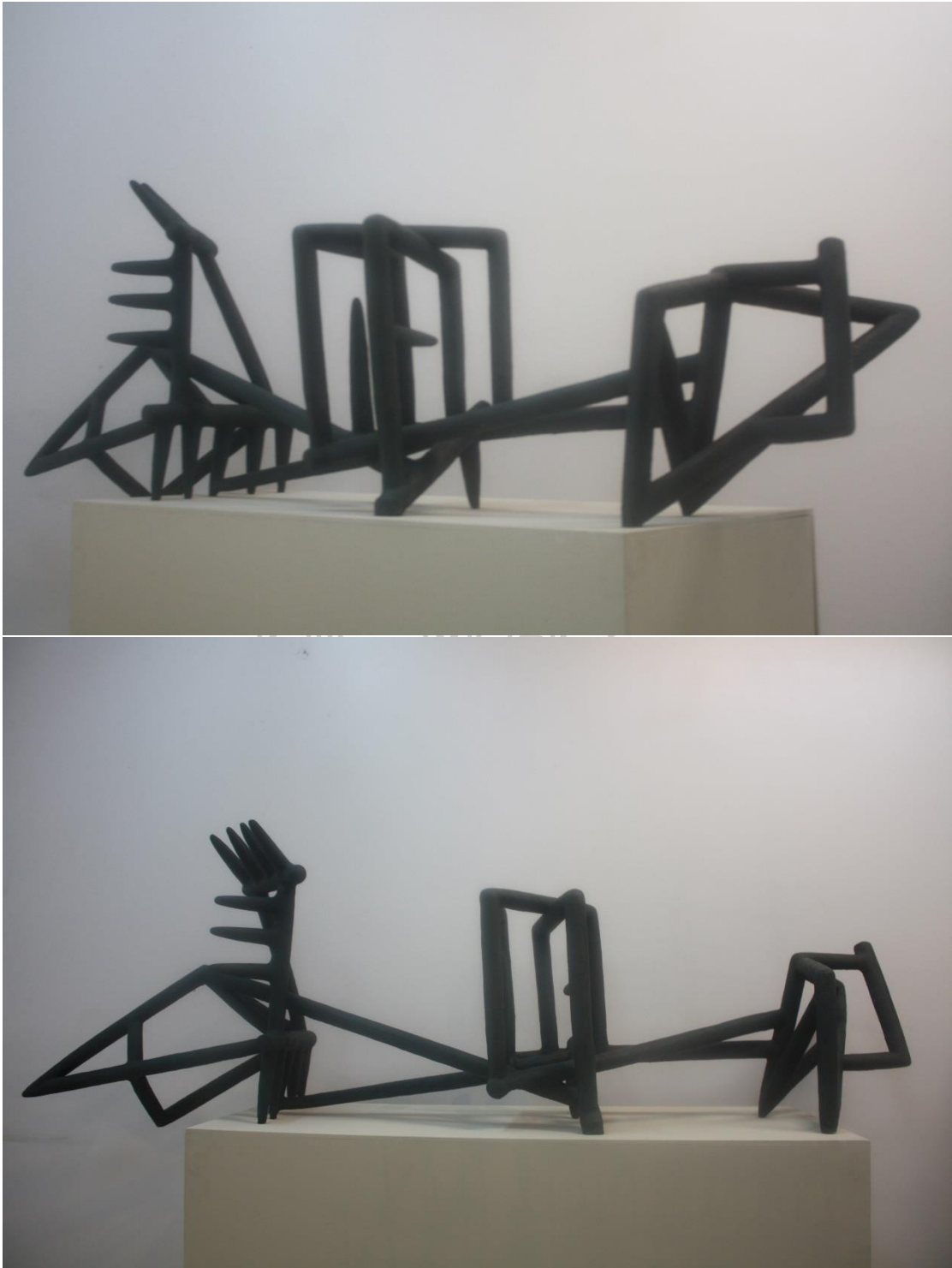
ภาพที่ 38 ขั้นตอนการประกบแม่พิมพ์เข้าหากัน

ภาพที่ 39 ผลงานหลังจากทุบออกจากแม่พิมพ์

ภาพที่ 40 วิธีการทำสีผลงานด้วยสีอะคริลิก

ภาพที่ 41 ภาพผลงานชิ้นที่4,งัหวะชีวิต,ปีที่สร้าง 2561,ปีที่สร้าง 2561,เทคนิค เรซินทำสี
,ขนาด165x50x100 เซนติเมตร

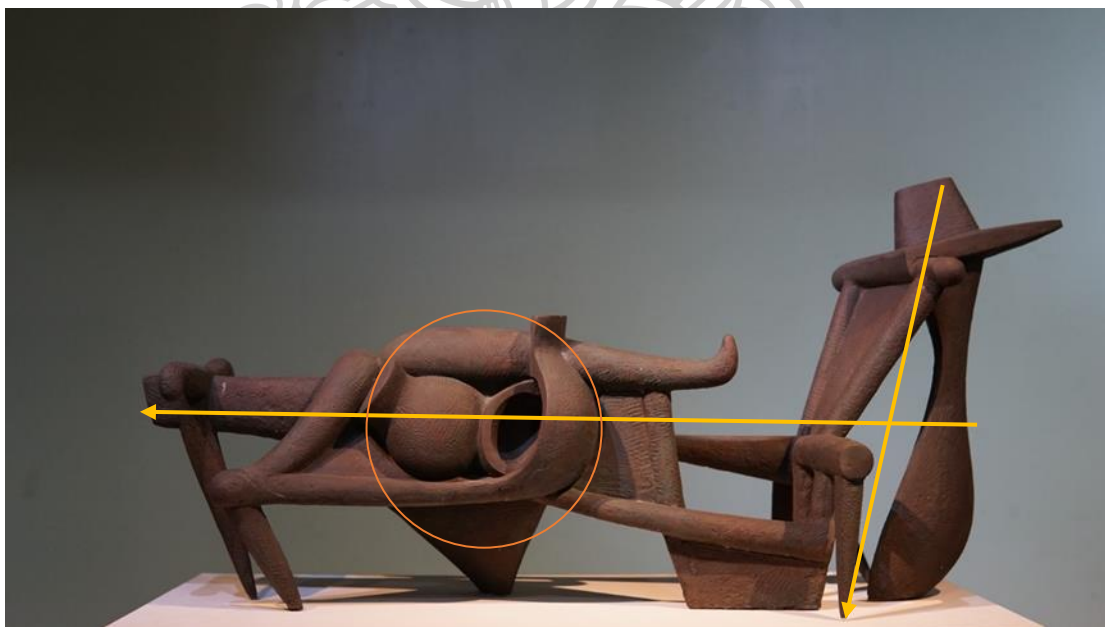
บทที่ 4

การวิเคราะห์ทัศนธาตุพื้นฐานของผลงานสร้างสรรค์

วิเคราะห์ทัศนธาตุพื้นฐาน คือ การอธิบายเหตุผลในการสร้างสรรค์รูปทรงประติมากรรมแต่ละชิ้น ด้วยการจำแนกแยกแยะออกเป็นส่วนๆ จากผลของการประกอบกันเกิดเป็นรูปทรงประติมากรรมที่ผู้ศึกษาได้ปรุงแต่งมันขึ้นมา เพื่อสื่อความหมายถึงชนบทอันเรียบง่าย อบอุ่น อันแฝงไปด้วยพลังของชีวิต ที่เป็นเป้าประสงค์ของการสร้างสรรค์ของผู้ศึกษา เปรียบเสมือนการปรุงอาหารสักอย่าง ที่ต้องอาศัยวัตถุดิบหลากหลายอย่างมารวมกัน มีเครื่องปรุงรสเป็นตัวผสมวัตถุดิบต่างๆ ให้เข้ากันและได้รสชาติที่เหมาะสมแล้วนำไปให้ผู้คนได้ลิ้มรส ศิลปะก็เหมือนกัน

ในงานประติมากรรมที่ผู้ศึกษาสร้างสรรค์ก็เช่นกัน เกิดขึ้นจากการปรุงแต่งขึ้นมาโดยอาศัยวัตถุดิบคือทัศนธาตุ สร้างความสัมพันธ์ส่งผลต่อการรับรู้ทางสายตาเป็นหลัก ผู้ศึกษาได้ใช้ทัศนธาตุทางศิลปะเป็นวัตถุดิบในการปรุงแต่งรูปทรง ดังจะอธิบายต่อไปนี้

วิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 42 ตัวอย่างภาพเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 1

โครงสร้างของรูปทรง

ผู้ศึกษากำหนดโครงสร้างไว้สองแบบดังนี้ แบบที่หนึ่งมาจากเค้าโครงของกิจกรรมทางการเกษตรมีลักษณะที่เป็นคนกับควายกำลังไถนา มีทิศทางการเคลื่อนไหวไปในแนวราบเป็นโครงสร้างหลัก ของรูปทรง ส่วนแบบที่สองเป็นโครงสร้างของเครื่องมือเครื่องใช้ มีแอก คราด ข้อง กระบวย ซึ่งเป็นวัตถุที่มาจากชนบท โครงสร้างส่วนใหญ่ประกอบด้วยเส้นตรงและเส้นโค้ง ซึ่งเป็นกายภาพของเครื่องมือเครื่องใช้

ปริมาตรและระนาบของรูปทรง

ผู้ศึกษามักใช้ลักษณะของปริมาตรและระนาบสามลักษณะ ดังนี้ ปริมาตรทรงกลม แสดงความอ้อม สมบูรณ์ ระนาบที่ดูแข็ง ขาดชีวิต ใช้น้อยมีที่มาจากเครื่องใช้ ใช้นั้นให้เห็นที่มาจากเครื่องมือ และปริมาตรที่แสดงเด่นชัด ความสมบูรณ์ใช้ในปริมาตรที่มากกระจายทั่วรูปทรง

เส้นและทิศทางของเส้น

ผู้ศึกษาใช้เส้นในลักษณะที่ซ้ำมีขนาดที่เท่ากันและต่างกัน ทิศทางเฉียงตามจังหวะของโครงสร้าง เพื่อแสดงความเคลื่อนไหวของรูปทรง ดังเส้นสี่เหลี่ยมจะเป็นเส้นแกนที่บอกทิศทางของการเคลื่อนไหว อากาศลากไปข้างหน้าในแนวราบกับอากาศตกลงในแนวตั้ง

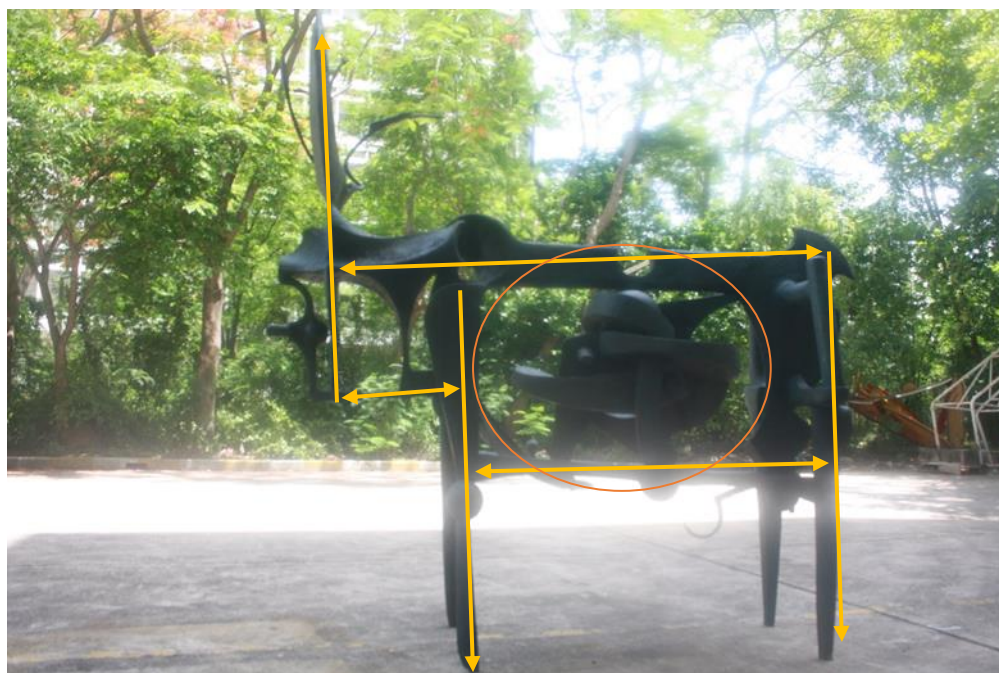
พื้นผิว

ผู้ศึกษาใช้พื้นผิวที่มีลักษณะหยาบและเรียบ เกิดจากการทิ้งร่องรอยของการขีด ขีด จากเครื่องมือในการทำงาน แสดงออกถึงนัยยะการทำงาน

สี

ผู้ศึกษา ใช้สี เป็นสีที่แสดงถึงบรรยากาศของสภาพแวดล้อม แต่ละกิจกรรม สีบรรยากาศหน้าฝน สีของดินที่มีสีค้ำอมเขียวของตระไคร้ น้ำ ให้ความรู้สึกชุ่มชื้น

วิเคราะห์ผลงานชิ้นที่2

ภาพที่ 43 ตัวอย่างภาพเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่2

โครงสร้างของรูปทรง

ผู้ศึกษากำหนดโครงสร้างไว้สองแบบดังนี้ แบบที่หนึ่ง โครงหลักเพื่อเป็นขอบเขตของรูปทรงมาจากเค้าโครงของควาย ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญกับเกษตรกรรมในอดีตและมีความสำคัญต่อผู้ศึกษา เป็นโครงสร้างที่หยุดนิ่งราวกับตกอยู่ในห้วงแห่งความคิด ส่วนแบบที่สองเป็นโครงสร้างของเค้าโครงเครื่องมือเครื่องใช้ มีแอก คราด ข้อง มีด ซึ่งเป็นวัตถุที่มีที่มาจากพื้นถิ่นชนบท โครงสร้างส่วนใหญ่ประกอบด้วยเส้นตรงและเส้นโค้ง ซึ่งเป็นกายภาพของเครื่องมือเครื่องใช้

ปริมาตรและระนาบของรูปทรง

ผู้ศึกษามักใช้ลักษณะของปริมาตรและระนาบสามลักษณะ ดังนี้ ปริมาตรทรงกลม แสดงความอ้อม สมบูรณ์ ระนาบที่ดูแข็ง ขาดชีวิต ใช้น้อยมีที่มาจากเครื่องใช้ ใช้นั้นให้เห็นที่มาจากเครื่องมือ และปริมาตรที่แสดงเด่นชัด ความสมบูรณ์ใช้ในปริมาตรที่มากกระจายทั่วรูปทรง

เส้นและทิศทางของเส้น

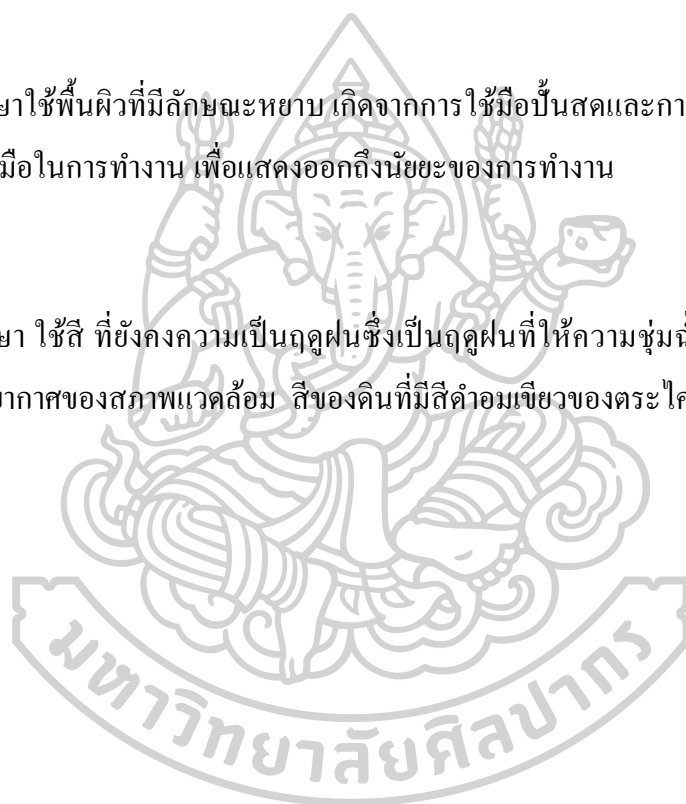
ผู้ศึกษาใช้เส้นตรงและเส้นโค้งในลักษณะที่ซ้ำมีขนาดที่เท่ากันและต่างกัน ทิศทางของเส้นเคลื่อนไหวไปตามขอบของโครงสร้างหลัก เพื่อแสดงความเคลื่อนไหวภายในของรูปทรง ดังเส้นสีเหลืองจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการเคลื่อนไหวภายในรูปทรงมีการเคลื่อนไหวในแนวราบและแนวตั้ง ส่วนวงกลมสีส้มเป็นตัวกำหนดการเคลื่อนไหวของรูปทรงรองรับทิศทางของการเคลื่อนไหวหมุนวน

พื้นผิว

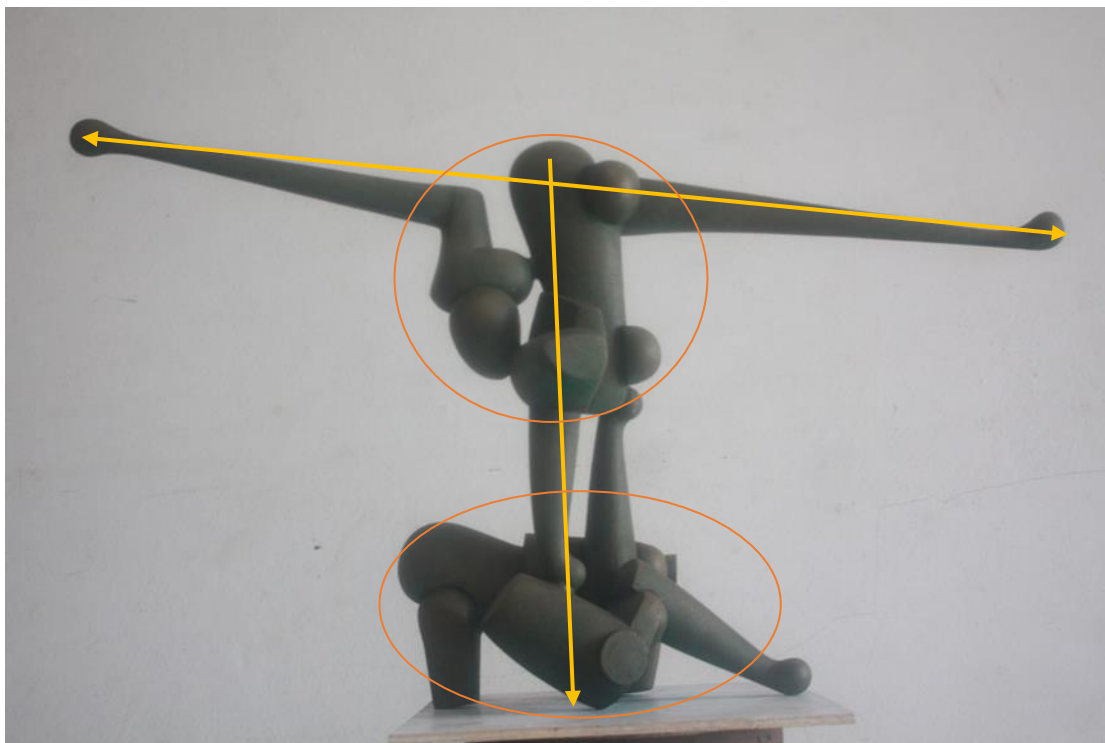
ผู้ศึกษาใช้พื้นผิวที่มีลักษณะหยาบ เกิดจากการใช้มือปั้นสดและการทิ้งร่องรอยของการขูดขีด จากเครื่องมือในการทำงาน เพื่อแสดงออกถึงนัยยะของการทำงาน

สี

ผู้ศึกษา ใช้สี ที่ยังคงความเป็นถูดุฝนซึ่งเป็นถูดุฝนที่ให้ความชุ่มฉ่ำ สีเขียวอมดำ เป็นสีที่แสดงถึงบรรยากาศของสภาพแวดล้อม สีของดินที่มีสีดำอมเขียวของตระไคร้ น้ำ

วิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 44 ตัวอย่างภาพเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 2

โครงสร้างของรูปทรง

มาจากเค้าโครงของหัวควายเป็นโครงสร้างเพื่อกำหนดขอบเขตของรูปทรงมีนา มีทิศทางการเคลื่อนไหวไปในแนวตั้งเป็นโครงสร้างหลัก ของรูปทรง สร้างความสัมพันธ์ของปริมาตรที่ประกอบด้วยผนังเข้าด้วยกัน

ปริมาตรและระนาบของรูปทรง

ผู้ศึกษามักใช้ลักษณะของปริมาตรและระนาบสามลักษณะ ดังนี้ ปริมาตรทรงกลม แสดงความอ้อม สมบูรณ์ ระนาบที่ดูแข็ง ขาดชีวิตเพื่อความหักเหของแสง มีการเพิ่มปริมาตรและขีดออก แสดงเด่นชัด ความสมบูรณ์

เส้นและทิศทางของเส้น

ผู้ศึกษาใช้เส้นตรงและเส้นโค้ง ที่มาจากลักษณะเด่นทางกายภาพของเครื่องไม้เครื่องมือเพื่อแสดงความเคลื่อนไหวของรูปทรง เส้นสีเหลืองเป็นเส้นแกนหลักกำหนดทิศทางของรูปทรงมี 2

ลักษณะคือกระจายออกสองข้างของรูปและดึงลงสู่พื้น วงกลมสี่เหลี่ยมเป็นกรอบรวมของกลุ่มรูปทรงมีสองตำแหน่งคือบนกับล่าง

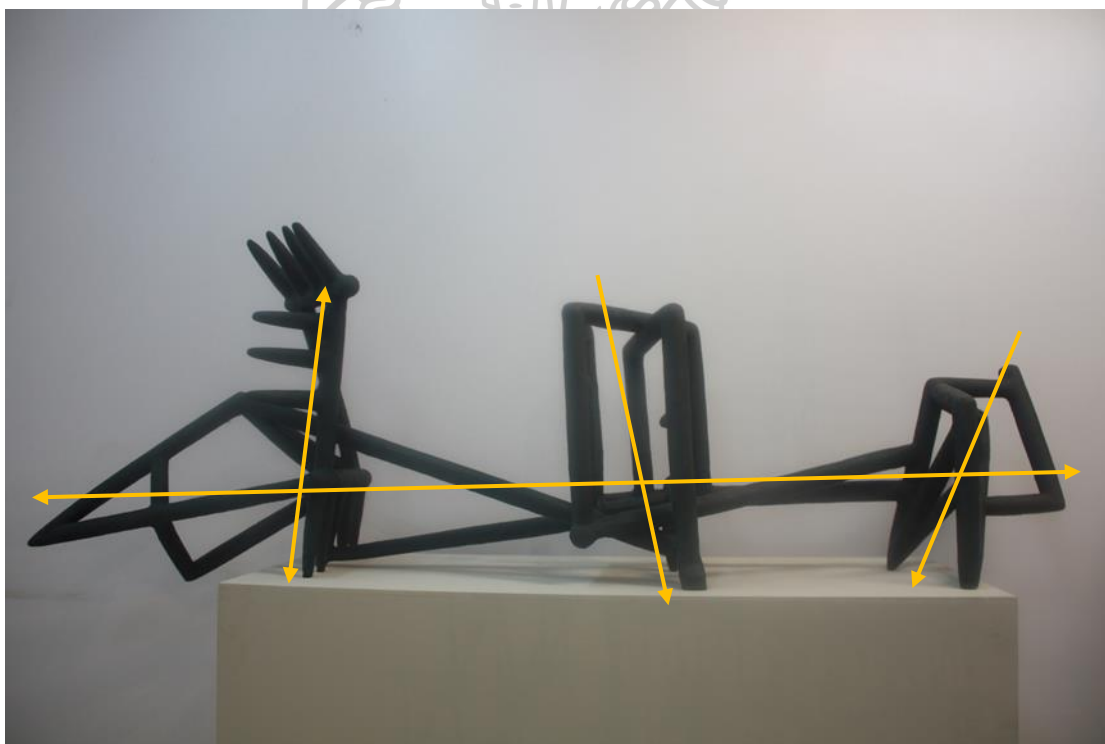
พื้นผิว

ผู้ศึกษาใช้พื้นผิวที่มีลักษณะหยาบและเรียบ เกิดจากการทิ้งร่องรอยของการขีด ขีด จากเครื่องมือในการทำงาน

สี

ผู้ศึกษา ใช้สีเพื่อจำลอง เป็นสีที่แสดงถึง โลหะซึ่งเป็นวัสดุที่คงทนถาวร เพื่อแทนค่าวัสดุจริง

วิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 4

ภาพที่ 45 ตัวอย่างภาพเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 4

โครงสร้างของรูปทรง

ผู้ศึกษากำหนดโครงสร้างไว้ดังนี้ มาจากเค้าโครงของคราด มีทิศทางการเคลื่อนไหวไปในแนวราบเป็นโครงสร้างหลัก ของรูปทรง โครงสร้างส่วนใหญ่ประกอบด้วยเส้นตรง ซึ่งเป็นกายภาพของเครื่องมือเครื่องใช้

ปริมาตรและระนาบของรูปทรง

ผู้ศึกษามักใช้ลักษณะของปริมาตรที่กริ่งกลม ไปตามเส้น โครงสร้าง แสดงความอím แต่งตรง สมบูรณ์

เส้นและทิศทางของเส้น

ผู้ศึกษาใช้เส้นในลักษณะที่ซ้ำมีขนาดที่เท่ากันและต่างกัน ทิศทางเฉียงขัดกัน ไปมาตาม จังหวะของโครงสร้าง เพื่อแสดงความเคลื่อนไหวของรูปทรง ดังเส้นสีเหลือง

ที่ว่าง

ที่ว่างในผลงานมี 3 ลักษณะคือ 1.ที่ว่างเปิดที่อากาศสามารถเข้าไปในผลงานได้ 2.ที่ว่างปิด คือที่ว่างไม่ให้อากาศเข้า 3.ที่ว่างกึ่งปิดกึ่งเปิดคือมีทั้งอากาศเข้าได้และเข้าไม่ได้

พื้นผิว

ผู้ศึกษาใช้พื้นผิวที่มีลักษณะหยาบ เกิดจากการทิ้งร่องรอยของการขีด ขีด จากเครื่องมือใน การทำงาน เพื่อชวนอุปมาถึงการทำงาน

สี

ผู้ศึกษา ใช้สี เป็นสีที่แสดงถึงบรรยากาศของสภาพแวดล้อม แต่ละกิจกรรม สีบรรยากาศ หน้าฝน สีของดินที่มีสีดำอมเขียวของตระไคร้ น้ำ ให้ความรู้สึกชุ่มชื้น

บทที่ ๓

สรุป

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมภายใต้โครงการวิทยานิพนธ์หัวข้อ “พลังของชีวิต” ฉบับนี้ เป็นการนำเสนอกระบวนการสร้างสรรค์ อย่างละเอียด ระหว่างของกระบวนการสร้างสรรค์ ข้อมค้นพบความรู้ใหม่ๆเสมอ แต่ในขณะที่เดียวกันเราก็ไม่สามารถปฏิเสธปัญหาที่เข้ามาระหว่างการ ทำงานได้ สองสิ่งนี้จะดำเนินควบคู่กันไป ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในครั้งนี้ พอจะ สรุปปัญหาที่เกิดขึ้น ความรู้ที่ได้รับในการทำงานและผลที่ปรารถนาในอนาคต ได้ดังนี้

ปัญหา(ข้อเสีย)

1. ความชัดเจนของการนำเสนอเรื่องราว ถึงแม้จะเป็นงานแบบกึ่งนามธรรมก็ยังมีเค้าโครง ของเรื่องราวปรากฏอยู่บ้าง มักมีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงกับรายละเอียด ในกรอบ ของเอกภาพแห่งรูปทรง เพราะเราต้องคำนึงถึงความหมายไปพร้อมกัน
2. ขนาดของผลงานประติมากรรม ส่งผลต่อการควบคุมความสัมพันธ์ทัศนธาตุเพื่อความ เป็นเอกภาพของรูปทรงและส่งผลต่อพื้นที่การเก็บผลงาน
3. วัสดุที่นำมาสร้างประติมากรรมเป็นวัสดุสังเคราะห์ มีกลิ่นเหม็น ส่งผลต่อร่างกาย
4. ปัญหาเรื่องทุนทรัพย์ ทำให้ความคิดสร้างสรรค์มีข้อจำกัด

ความรู้ใหม่(ข้อดี)

ในการทำงานตลอดระยะเวลาของโครงการวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เทคนิค วัสดุ และ กระบวนการทำงาน เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดสิ่งใหม่ๆ

1. การคิดสร้างสรรค์รูปทรงด้วยการกำหนดแนวคิดให้แคบและกระชับ สามารถนำพา เทคนิคและรูปแบบไปหาเป้าหมายทางรูปทรงได้เร็ว
2. การหล่อด้วยไฟเบอร์กลาสเป็นวัสดุที่ค่อนข้างจะคงทนแข็งแรง มีน้ำหนักเบาต่อการ ยกย้ายผลงาน และราคาไม่แพงมาก

3. การปั้นดินเหนียวเป็นจิต-กายบำบัดอีกแบบหนึ่ง ที่ช่วยลดความเครียดของชีวิตลงได้ และส่งผลต่อสภาพร่างกายด้วย(ในแบบลักษณะกายบริหารหรือออกกำลังกายก็ได้)

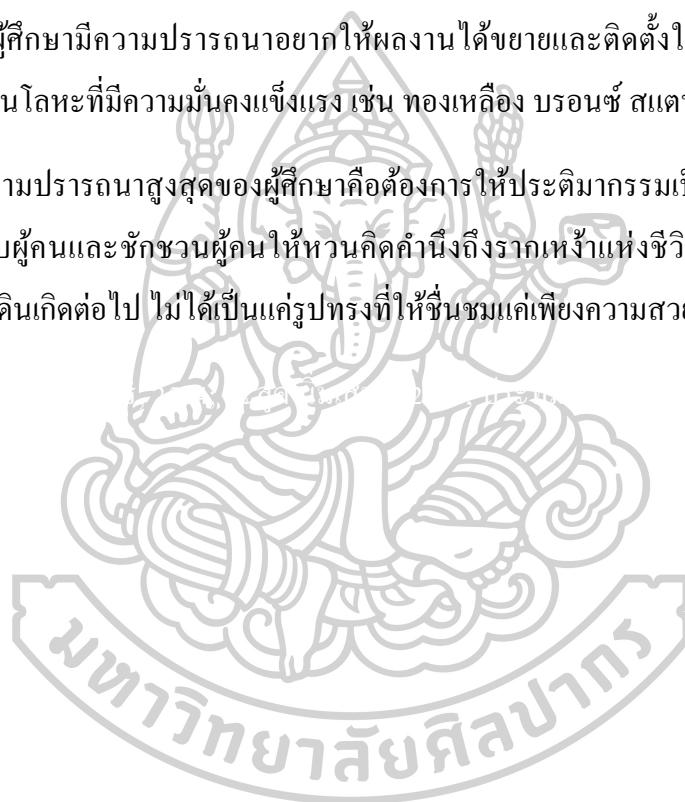
4. ได้รับความรู้ในพื้นที่ที่เหมาะสมส่งผลและมีความสำคัญกับผลงานประติมากรรมอย่างยิ่ง

ผลที่ปรารถนาและคาดหวังในอนาคต

1. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นต้นความคิดเพื่อต่อยอดให้คนรุ่นหลังได้พิจารณา ตั้งคำถาม และนำไปพัฒนาประติมากรรมในรูปแบบของตนเองต่อไป

2. ผู้ศึกษามีความปรารถนาอยากได้ผลงานได้ขยายและติดตั้งในพื้นที่ที่เหมาะสมและเปลี่ยนวัสดุเป็นโลหะที่มีความมั่นคงแข็งแรง เช่น ทองเหลือง บรอนซ์ สแตนเลส เป็นต้น

3. ความปรารถนาสูงสุดของผู้ศึกษาคือต้องการให้ประติมากรรมเป็นเสมือนจดหมายที่ส่งกำลังใจให้กับผู้คนและชักชวนผู้คนให้หวนคิดคำนึงถึงรากเหง้าแห่งชีวิต อันจะส่งผลต่อความสำนึกรักแผ่นดินเกิดต่อไป ไม่ได้เป็นแค่รูปทรงที่ให้ชื่นชมแค่เพียงความสวยงามเท่านั้น

รายการอ้างอิง

- กัจจกร สุนพงษ์ศรี. (2554). ศิลปะสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชะลูด นิ่มเสมอ. (2554). องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- ประทุม อังกรโลหิต. (2543). ปรัชญาปฏิบัตินิยม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สุภัคชัย บรรณศิริ
วัน เดือน ปี เกิด	30 ตุลาคม 2530
สถานที่เกิด	จ.มหาสารคาม
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต(ประติมากรรม) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ที่อยู่ปัจจุบัน	96 ม.15 ต.หนองไฮ อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม
ผลงานตีพิมพ์	ร่วมแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่62,63,64
รางวัลที่ได้รับ	รางวัลชนะเลิศการประกวดประติมากรรมวัฒนธรรม ชกส

